

Kriminalita vietnamské komunity

Bc. Roman Sed'a

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Roman SEĎA**
Osobní číslo: **C11094**
Studijní program: **N 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor:

Téma práce: **Kriminalita vietnamské komunity**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách"(IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím diplomové práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- historie migrace vietnamských příslušníků do Československa respektive do České republiky.

- popis a analýzu problematiky vietnamské kriminality.

- popis struktury vietnamských zločineckých skupin a změnu v trendech vietnamské kriminality.

- konkrétní případy z praxe.

Součástí práce bude sociologický výzkum zaměřený na zjištění názoru společnosti na problematiku vietnamské kriminality.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Brouček, S. Český pohled na Vietnamce. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003.

Leontiyeva, Y. Menšinová problematika v ČR. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006.

Němec, M. Mafie a zločinecké gangy. Praha: Eurounion, 2003.

Nožina, M. Kriminální sítě ve vietnamské diaspoře: případ České republiky. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009.

Šišková, T. Menšiny a migranty v České republice. Praha: Portál, 2001.

Vasiljev, I. Za dědictvím starých Vietů. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 1999.

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Alena Plšková

Katedra sociální pedagogiky

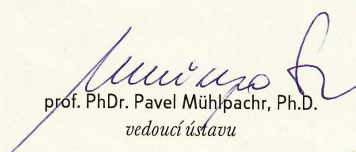
Datum zadání diplomové práce:

30. listopadu 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2013

V Brně dne 30. listopadu 2011

prof. PhDr. Pavel Mühlbacher, Ph.D.
vedoucí ústavu

PhDr. Milošlav Jůzl, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

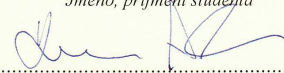
- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

SEĎA ROMAN

.....
Jméno, příjmení studenta

.....
Podpis

V Brně 18.3.2013.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3;

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, u které-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem této diplomové práce je zamyslet se nad problematikou kriminality vietnamské komunity, pokusit se vysvětlit motivy páčání trestné činnosti vietnamskou komunitou a představit nejčastější trestné činy, kterých se dopouští příslušníci vietnamské diaspory.

Klíčová slova: kriminalita, vietnamská kriminalita, vietnamská komunita, vietnamská diaspora, Vietnamci.

ABSTRACT

Objective of this thesis is to consider the isme od crime Vietnamese community, try to explain the motives committing crimes Vietnamese community and introdukce the most common crimes committed by members of the Vietnamese diaspora.

Keywords: criminality, vietnamese crime, vietnamese community, vietnamese diaspora, Vietnamese

Děkuji vedoucí mé diplomové práce paní PhDr. Aleně Plškové za velmi užitečnou metodickou a odbornou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Obsah

I. TEORETICKÁ ČÁST	8
ÚVOD	9
1 MIGRACE	11
1.1 Z DĚJIN VIETNAMU.....	11
1.2 POHLED HOSTITELE NA CIZINCE	17
1.3 PRVNÍ VIETNAMCI V BÝVALÉM ČESKOSLOVENSKU	18
2 VIETNAMSKÁ KOMUNITA U NÁS.....	19
2.1 VIETNAMSKÁ KOMUNITA PŘED ROKEM 1989	20
2.2 VIETNAMSKÁ KOMUNITA PO ROCE 1989	22
2.3 VÝZNAM RODINY VE VIETNAMSKÉ KOMUNITĚ.....	24
3 VÝVOJ KRIMINALITY V RÁMCI VIETNAMSKÉ KOMUNITY.....	29
3.1 ZAČÁTKY KRIMINALITY PÁCHANÉ VIETNAMSKOU KOMUNITOU	29
3.2 VÝVOJ KRIMINALITY PO ROCE 1989	30
3.3 VIETNAMSKÉ PODSVĚTÍ A JEHO SLOŽENÍ.....	32
3.4 NEJČASTĚJŠÍ TRESTNÉ ČINY PÁCHANÉ VIETNAMSKOU KOMUNITOU.....	37
3.5 PŘEDPOKLAD VÝVOJE VIETNAMSKÉ KRIMINALITY.....	47
4 VLIV KRIMINALITY NA VIETNAMSKOU KOMUNITU	48
II. PRAKTICKÁ ČÁST	52
5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	53
5.1 METODY A CÍLE VÝZKUMU.....	53
5.2 VÝBĚR RESPONDENTŮ	53
5.3 VLASTNÍ VÝZKUM - POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR	54
5.4 ANALÝZA A PREZENTACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	72
ZÁVĚR	76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79

I. TEORETICKÁ ČÁST

ÚVOD

Jako téma pro svoji diplomovou práci jsem si zvolil téma „Kriminalita vietnamské komunity“. Vždy mě zajímala vietnamská komunita. Už jako malý chlapec, když jsem chodil s otcem na různé burzy a trhy, jsem viděl, jak tam nabízejí a prodávají zboží lidé, kteří se od nás liší a mluví jiným jazykem. Zeptal jsem se otce, co jsou to za lidi a táta řekl „to jsou Vietnamci a přijeli k nám pracovat“. Tak to byl můj první kontakt s vietnamskou komunitou.

Pracuji u Celní správy České republiky a mé znalosti a zkušenosti s vietnamskou komunitou jsou mnohem větší než při mém prvním setkání v dětství. Kromě jiných kontrolních činností, které jako příslušník Celní správy provádím, také vykonáváme kontrolní činnost na tržnicích. Tyto kontroly provádíme velmi často, a proto se také setkáváme s různými příslušníky vietnamské komunity. Jsou mezi nimi slušní lidé, ale já se bohužel většinou setkávám s těmi „neslušnými“, s těmi co páchají trestnou činností. Jak jsem již zmínil, kontroly na tržnicích jsou velmi časté a vesměs lidé pohybující se na tržnicích jsou pořád stejní, mnohdy s nimi prožíváte jejich osudy a strasti, ale taky události běžného života.

Kriminalita vietnamské komunity je, dle mého názoru, trochu opomíjeným tématem, a to s důvodu velké uzavřenosti vietnamské komunity. Získat detailnější informace o fungování této komunity je de facto nemožné. Vietnamská kriminalita neboli vietnamský organizovaný zločin je velmi rozvinutý a nebezpečný a v dnešní době druhou nejaktivnější organizovanou skupinou hned po ruskojazyčných skupinách.

Vietnamskou kriminalitou se doposud zabývali jen Němec a Nožina, kteří určitým způsobem v 90. letech 20. století se snažili analyzovat vietnamskou komunitu, ale v dnešní době chybí aktuálnější informace o této komunitě. Podobně jako jiné organizované kriminální skupiny, tak i Vietnamci si prošli tzv. fází příchodu, kdy se snažili na bývalém území Československé socialistické republiky uchýlit a etablovat a v dnešní době maximalizují zisky a snaží se své kriminální aktivity rozšiřovat a profesionalizovat.

Tato diplomová práce je členěna do pěti kapitol. První kapitola se věnuje tématu migrace a stručné historii Vietnamu. Druhá kapitola obsahuje pohled na vietnamskou komunitu v České republice a také je zde zmíněn význam rodiny ve vietnamské komunitě. Třetí kapitola se zabývá vývojem vietnamské kriminality, popisují zde nejčastější trestné činy, vysvětlují složení a organizační strukturu vietnamských zločineckých skupin a také je zde predikce možného budoucího vývoje vietnamské kriminality. Čtvrtá kapitola se zabývá vlivem kriminality na vietnamskou komunitu, respektive vietnamskou mládež. Pátá kapitola - praktická část obsahuje výzkumné šetření a přepisy rozhovorů.

Cílem této práce je zamyslet se nad problematikou kriminality vietnamské komunity, pokusit se vysvětlit důvody páčání trestné činnosti vietnamskou komunitou a představit nejčastější trestné činy, kterých se dopouští příslušníci vietnamské diaspory. Cílem této práce také bude představení organizační struktury vietnamského podsvětí a v neposlední řadě i nastínění vlivu kriminality na vietnamskou mládež.

Tato diplomová práce je využitelná především pro nově nastupující příslušníky Celní správy nebo Policie České republiky, kteří se budou setkávat při výkonu svého povolání s vietnamskou komunitou. Při tvorbě této práce jsem plně využil znalosti získané při studiu sociální pedagogiky. Především psychologie a sociální pedagogiky.

1 MIGRACE

Na migraci je možno pohlížet ve třech rovinách. První rovina je tvořena sociálně - politickou situací v dané oblasti, popřípadě významnými politickými událostmi, které mají vliv na pohyb obyvatelstva (např. válka či politický převrat).

Druhá rovina představuje zvládání migračních procesů státem a jeho společností. A poslední, třetí rovina se jedná o rozbor vlastních migračních procesů, migračních skupin, až po reflexe jednotlivců - migrantů. Prožitek migranta je důležitým prvkem poznání migračního procesu, ale nemáme k dispozici dostatek souborů výpovědí, které by odhalovaly strukturu prožívání tohoto fenoménu.

Česká republika, stejně jako jiné země světa, se v současné době potýká s výraznou migrací cizinců přicházejících často s vidinou vylepšení své ekonomické situace. Po dlouhý čas byla Česká republika jen tranzitní zemí, přes kterou migranti cestovali dál na západ. Jak se v České republice zlepšuje ekonomická situace, tak se postupně Česká republika stává místo tranzitní zemí, zemí cílovou. Stále více migrantů volí Českou republiku za svoji cílovou destinaci. Tato situace přináší v mnoha oblastech změny, na které musí společnost reagovat. Jsou to změny v cizinecké a azylové politice nebo změny v lidské oblasti jako je např. prevence xenofobie a rasismu.

Proto téma vietnamské komunity v České republice se zdá jako velmi aktuální už jen s důvodu toho, že se jedná o jednu z nejpočetnějších komunit u nás.

1.1 Z dějin Vietnamu

K dobrému pochopení vietnamské komunity je nutné nastínit stručnou historii Vietnamu.

„Oblast pevninské jihovýchodní Asie, do níž spadá území Vietnamu, byla s největší pravděpodobností osídlena v prehistorickém období poměrně rozvinutými kulturami, což dokládají početné archeologické nálezy. První osídlení ve Vietnamu se klade do oblasti Rudé řeky, kam se její obyvatelstvo podle názoru některých historiků dostalo zřejmě migrací z indonéských ostrovů. V období paleolitu žili v oblasti severního

Vietnamu obyvatelé typu homo sapiens, jejichž pozůstatky byly nazvány kulturou Son Vi. Podle radiokarbonové datace provedené v Lang Vac (provincie Nghe An) spadá kultura Son Vi přibližně do doby 20. až 12. tisíciletí př.n.l. „¹

Velmi důležitý je pro Vietnam rok 111 př.n.l., který představuje vpád Chánů a tím pádem skoro tisíciletou nadvládu nad Vietnamem. Vláda čínských Chánů, ale také přinesla konfuciánství, buddhismus a také taoismus. Tato čínská nadvláda je další z hrozných období, kterými si Vietnam musel projít. Vietnam byl po celou dobu čínské nadvlády brán jako druhořadá provincie, která je zásobárnou lidí, kteří se hodí jen na otrockou práci.

„Teprve až v roce 939 můžeme hovořit o svobodném, samostatném státu Dai-Viet. Dalším velmi důležitým mezníkem v dějinách Vietnamu je vláda dynastie Nguyen, což je období 1802 - 1945. První století vlády nové dynastie je na svém počátku charakterizováno na jedné straně upevněním feudální centralizované moci, ale na straně druhé hlubokou krizí zemědělství, z níž vyplynula četná rolnická povstání, posílení moci statkářů a úřednictva všech stupňů a také narůstajícím ohrožením ze strany Západu, především Francie „²

„Francouzské výboje v jihovýchodní Asii načas pozastavila revoluce 1789 a po ní následující revoluční a napoleonské války, které Francii značně vyčerpaly. K nové aktivitě došlo až kolem poloviny 19. století. V dubnu roku 1847 dvě francouzské lodě potopily v Danangu pět královských bojových džunek. Incident zůstal bez větších následků, protože následujícího roku Francií znovu zmítala revoluce. Teprve v srpnu roku 1858 francouzské vojsko napadlo Danang, a zahájilo tak vojenské dobývání země, které v několika etapách pokračovalo až do roku 1884 „³

¹ Hlavatá, Lucie. *Dějiny Vietnamu*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidových novin, 2008, 106-9, s. 14

² Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 57-58

³ Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 61

„Roku 1862 uzavřel císařský dvůr v Hue s velitelem francouzských ozbrojených sil admirálem Bonardem dohodu, na jejímž základě postoupil Vietnam Francii tři provincie Kočičíny, přijal odškodné ve výši dvaceti miliónů franků ve zlatě a stříbře a otevřel Francii k volnému obchodu tři přístavy v An Namu a Tonkinu „⁴

„Když Francouzi zabrali Kočičínu, snažili se vybudovat pevnou a účinnou administrativní a politickou organizaci. Vietnam se v té době dělil na tři „země“ : An Nam, Tonkin a Kočičínu s třemi různými administrativními režimy. Roku 1887 byla vytvořena tzv. Francouzská Indočína, kterou kromě zmíněných zemí tvořily ještě Kambodža a Laos. V jejím čele stál francouzský generální guvernér. Vietnamská administrativa byla formálně zachována, ale pověřovali jí jen bezvýznamnými úkoly „⁵

Francouzské vládnutí vůči obyvatelstvu Francouzské Indočíny bylo vcelku tvrdé, což se pochopitelně nelíbilo místnímu obyvatelstvu. Tato vláda tvrdé ruky vyvolávalo ve vietnamském obyvatelstvu odpor a množily se vzpoury a také se začaly rodit nejrůznější organizace bojující proti francouzské nadvládě.

Počátkem 20. století obdivovala část vietnamské inteligence Japonsko, kterému se roku 1905 podařilo zvítězit nad Ruskem. Vzdělaní Vietnamci doufali, že Japonsko je jako asijská velmoc podpoří nebo jim dokonce pomůže v boji proti francouzskému kolonialismu. Řada studentů proto usilovala o studium v Japonsku a vzniklo tak hnutí Dong Du. Ústřední postavou vlasteneckého hnutí byl Phan Boi Chan, který kolem sebe soustředil stoupence. Organizace hlásala přeskupení sil v zemi a vysílání obyvatel Vietnamu do zahraničí, kde měli studovat nové vojenské metody a všestranně se připravovat na ozbrojený boj. Hnutí však skončilo neúspěšně.

⁴ Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 61

⁵ Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 63

Druhý směr vlasteneckého hnutí počátkem 20. století představoval Phan Chu Trinh, který upřednostňoval mírové prostředky ⁶.

Třetí a zřejmě nejznámější směr vlastenectví se vyvíjel na základě Velké říjnové revoluce. Jeho hlavním a také nejznámějším představitelem byl Nguyen Ai Quoc neboli Ho Či Min.

„Z důvodů zesilování nacionalistických nálad u vietnamského obyvatelstva bylo zřejmé, že pokud má být Vietnam svobodný, musí dojít k válečnému konfliktu. Válečný konflikt o svobodu Vietnamu probíhal od roku 1946 do roku 1954 pod názvem „první indočínská válka“. Tuto válku můžeme rozdělit na dvě fáze. V první, která probíhala v letech 1946 - 1950, si vietnamský odboj upevňoval vojenskou, politickou, hospodářskou, administrativní a kulturní základnu. Ve druhé fázi války, v letech 1951 - 1954, se pak odehrály jak rozhodující vojenské bitvy, tak zásadní hospodářské a sociální reformy“. ⁷

„Důležitým mezníkem v dějinách Vietnamu je datum 7. květen 1954. V tento den definitivně končí Kolonie Francouzské Indočíny. Po jejím rozpadu bylo potřeba sjednat na válkou zdevastovaném území nový řád. K tomu měly sloužit tzv. Ženevské dohody. V průběhu dvou následujících měsíců projednávali političtí zastupitelé Ameriky, Evropy, SSSR, Číny a Vietnamu, jakým směrem se budou nadále ubírat a jak bude uspořádáno území bývalé Indočíny. 20. července 1954 bylo jasně rozhodnuto. Podél 17. rovnoběžky byl Vietnam rozdělen na dvě části a to na severní a jižní. Sever Vietnamu byl plně ovládnán komunisty, zatím co jih byl pod neoficiální nadvládou Američanů. Podstatou samotných Ženevských dohod byla snaha a svobodné volby a znovu sjednocení Vietnamu pod jednotnou demokratickou vládou.

⁶ Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 66

⁷ Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 75

*Přestože Ženevská konference, potažmo dohody přinesly ukončení První indočínské války a mír, Vietnam čekala ještě mnohem tvrdší rána na kterou nebyl ani zdaleka připraven“.*⁸

*„Jednotné volby byly naplánovány na rok 1956. Amerika se velmi obávala severního komunistického Vietnamu, neboť Ho Či Minova nacionalistická politika by mohla zlákat až na 80 procent voličů. Přes veškeré snahy však volby sjednocení nepřinesly. Sever podporovaný Čínou a SSSR zůstal nadále oddělen od jihu, který plně spoléhal na finanční i obrannou pomoc USA. A hrozba komunismu stále sílila“.*⁹

*„Již od počátku 50. let USA podporovaly francouzské zájmy ve Vietnamu. Když se ujal moci prezident Ngo Dinh Diem, okamžitě získal americkou pomoc na výcvik jihovietnamské armády. V pozadí americké podpory jihovietnamského režimu stála oprávněná obava z rozšíření komunismu do regionu jihovýchodní Asie, ale i snaha udržet si přístup k surovinám a získat tak nové trhy. V roce 1962 USA výrazně zvýšily počet amerických poradců v jižním Vietnamu na 12000 lidí a navýšily i finanční pomoc místnímu režimu“.*¹⁰

„V lednu 1963 se odehrála bitva o Ap Bac, kde se prokázalo, že jihovietnamské vojenské jednotky, které tam utrpěly těžké ztráty, jsou na boj s Viet Congem zcela nepřipravené. V listopadu proběhl vojenský převrat, při němž byli zabiti prezident Ngo Dinh Diem a jeho bratr. Od počátku roku 1964 se z Vietnamské demokratické republiky přes Ho Či Minovu stezku dostávali do jižního Vietnamu příslušníci severovietnamské armády. V srpnu 1964 došlo ve vodách Tonkinského zálivu k vojenskému konfliktu amerického plavidla Maddox se severovietnamskou lodí. Posléze byl tento konflikt využit k legalizaci pravidelného vysílání amerických vojenských jednotek do Vietnamu. Od poloviny 60. let 20. století se na území země

⁸ McNab, Chris a Andy Wiest. *Historie vietnamské války*. 1.vyd. Praha:Brána, 2010, s. 21

⁹ McNab, Chris a Andy Wiest. *Historie vietnamské války*. 1.vyd. Praha:Brána, 2010, str. 26

¹⁰ Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004 str. 78

rozpoutala válka, v níž se používaly jak klasické zbraně 2. světové války, tak nejnovější typy zbraní, např. chemické zbraně Agent Orange a napalm. Od roku 1969 se válečný konflikt rozšířil v podstatě na celou Indočínu. Vyústění vietnamské války významně ovlivnilo veřejné mínění v USA, které se postavilo ve své většině proti pokračování intervence. Vedle vojenských neúspěchů a narůstajících lidských ztrát se stalo rozhodujícím činitelem, který přivedl vládu USA k jednacímu stolu“.¹¹

„Na základě Pařížských dohod, které v lednu 1973 podepsali za americkou stranu Henry Kissinger a za Vietnamskou demokratickou republiku Le Duc Tho došlo k zastavení vojenských akcí ve Vietnamu a k postupnému stahování amerických vojenských jednotek ze země. Válka byla ukončena až v roce 1975 tzv. akcí Ho Či Min, tj. osvobozením Saigonu severovietnamskými jednotkami. Město bylo posléze přejmenováno na Ho Či Minovo Město“.¹²

„Dne 2. července 1976 byla země pod jménem Vietnamská socialistická republika sjednocena. Nový stát čelil obrovským problémům. Země byla neuvěřitelně zdevastována léta trvající válkou, hospodářství na jihu a severu země se zhroutilo, zemědělská produkce v žádném případě nemohla pokrýt potřeby společnosti. Řadu následujících let byl Vietnam závislý na silné zahraniční ekonomické podpoře“.¹³

K pochopení vietnamské mentality je nutné pochopení prostředí, ze kterého pocházejí. Spousta Vietnamců, kteří u nás žijí, válku prožila a určitým způsobem je poznamenala. Možná je válka naučila spoléhat se jen sami na sebe, nečekat od nikoho pomoc. Jejich uzavřenost, nekomunikativnost, minimální snaha se s majoritním obyvatelstvem sblížovat má zřejmě původ v tom strastiplném boji za svobodu a nezávislost.

¹¹ Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 78-79

¹² Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 79

¹³ Müllerová, Petra. *Vietnam* 1.vyd. Praha:Libri, 2004, s. 80

1.2 Pohled hostitele na cizince

Není to žádné překvapení, ale česká společnost je poměrně dost homogenní a také xenofobní, což není úplně ideální pro integraci Vietnamců, ale i jiných národností do českého prostředí. Mezi těmito kulturami jsou také velké rozdíly, a ty vedou k tomu, že ani jedna si nedovede představit problémy či potřeby té druhé a zároveň jim tyto potřeby prezentovat. V procesu začlenění je komunikace, vzájemná komunikace velmi důležitá. Názory české společnosti na Vietnamce jsou tak rozdílné, že se pohybují od pohrdání na jedné straně, k obdivu na straně druhé.

Ze strany hostitele jsou důležité faktory, které mohou posílit proces integrace. Tyto faktory se týkají většinou oblasti osvětové, sociální anebo oblasti zaměstnávání. Česká společnost by mohla navázat na užší spolupráci českých a vietnamských firem nebo více podporovat multikulturní výchovu.

Důležitou roli při pohledu hostitele na cizince hrají média. V českých médiích se vesměs setkáváme s negativním obrazem cizinců žijících v České republice. Velmi často se v českých médiích píše o tom, jaké problémy má Česká republika s cizinci, ale téměř se nesetkáváme s články či reportáží o tom, jaké problémy má cizinec s českou společností.

Vzájemné vztahy mezi majoritou a minoritou se mohou odehrávat v různých rovinách. Majorita si nemusí všimnout kulturních rozdílů, mohou mít vůči cizincům xenofobní nálady, mohou je nevědomky diskriminovat, mohou se jen snažit začleňovat do společnosti, mohou s nimi aktivně komunikovat a snažit se je poznávat. Všechny tyto roviny se velmi často prolínají.

Často se stává, že např. nedostatek informací nebo třeba špatné rozpoložení člověka může vést k tomu, že shazuje svoji bezmocnost na druhé. Těmito „druhými“ pak mohou být skupiny, ke kterým nemá dotyčný člověk žádný vztah, nezná je a má z nich i strach, tedy skupiny cizinců.

1.3 První Vietnamci v bývalém Československu

Přitažlivost Česká republiky pro vietnamskou komunitu tkví v historii. Vietnamci žijí v České republice zhruba od 60. let minulého století a právě proto je pro Vietnamce naše země přitažlivá. Ve Vietnamu má Česká republika dobré renomé a vietnamská komunita zde má velkou tradici.

Československo - vietnamské vztahy byly před rokem 1989 velmi intenzivní. Oficiální spolupráce začala v roce 1950 a od roku 1956 začali na území Československa přicházet první vietnamští občané. Vše bylo organizováno v rámci pomoci válkou postižené zemi a do Československa začaly přijíždět skupinky dětí, které zde měly dostat vzdělání. Podobně jako Československo se zachovaly i jiné státy socialistického bloku - Čína, Sovětský svaz nebo Německá demokratická republika.

Tyto pečlivě vybrané děti, jelikož výběr dětí pro vzdělávání v zahraničí souvisel se zásluhami jejich rodičů v boji za nezávislost Vietnamu, byly po příjezdu do Československa umístěny v Chrastavě. Proto se také v literatuře můžeme setkat s pojmem „Chrastavské děti“. V Chrastavě se po příjezdu umístilo 54 chlapců a 46 dívek. Ale tyto děti v Československu nezůstaly dlouho. V roce 1959 se vietnamská strana rozhodla děti vzít zpět. Jako důvod zpětvzetí dětí byla uváděna obava ze ztráty kulturní identity. Zpětným pohledem můžeme tyto děti označit za první vietnamské migranty do naší země.

2 VIETNAMSKÁ KOMUNITA U NÁS

Podle poslední zprávy Českého statistického úřadu platné ke dni 31.12.2011 se na území České republiky zdržuje 58205 občanů Vietnamské socialistické republiky. Z jakého důvodu Vietnamci přicházejí do České republiky?

V drtivé většině sem přicházejí z ekonomických důvodů. Nemají zájem poznat nové kulturní prostředí, nové lidi či cokoliv jiného. Jejich jediným cílem a snem je materiální zisk, zajištění své budoucnosti a také zajištění budoucnosti celé své rodiny. Ekonomická motivace jednoznačně dominuje.

Další motivací Vietnamců pro příchod do České republiky může být sloučení rodiny. Tato motivace se může zdát podivná, ale realita je jiná. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, respektive § 42a hovoří o tom, že povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území České republiky může získat cizinec, jeho manžel či nezletilé dítě, popř. rodič nad 65 let věku, který zde má povolení k pobytu. Ve skutečnosti k tomu dochází tak, že z Vietnamu do České republiky přicestuje muž, který ve Vietnamu zanechal svoji manželku a dítě. Muž si v České republice vytvoří určité zázemí a po čase přiletí jeho manželka. Oba manželé zde legalizují svůj pobyt, vytvoří si obchodní kontakty a vytvoří zázemí pro své děti, které za nimi záhy přicestují.

Vietnamská komunita v České republice je složená z třech základních skupin. První skupinou jsou starousedlíci. Druhou skupinou jsou tzv. „porevoluční Vietnamci“ a poslední třetí skupinou je „nová vlna migrantů“, kteří přišli po roce 2000. Prolínání minulosti a historie příchodů je velmi důležité, protože určuje společenské vrstvy uvnitř komunity. Starousedlíci nebo-li XU MOC (plesniví Vietnamci) využili svých znalostí, zkušeností a kontaktů a mnozí z nich se stali váženými osobnostmi vietnamské komunity. Jsou to právě tito Vietnamci, kteří nabízejí veškerý „servis“, tj. podnikatelský, právnícký servis, tlumočnické služby atd. Vietnamská komunita má velmi přísnou hierarchii a v podstatě masové využívání tohoto „servisu“ většinou Vietnamců vede k tomu, že hrstka „vyvolených“ jednotlivců je přesvědčena o své jedinečnosti a nepostradatelnosti.

Nová generace Vietnamců, která zde vyrůstá, žije ve dvou paralelních světech. Tyto děti chodí do českých škol, kamarádí se s českými dětmi, ale večer s rodiči mluví doma vietnamsky. Tyto děti často sami o sobě mluví jako o banánových dětech. Kdy na povrchu jsou žlutí, ale uvnitř bílí. Tento výraz je plně vystihuje. Vietnam je pro ně rodná zem, mají zde své kořeny, pochází odsud jejich rodiče, ale domov mají zde, v České republice. Tato mladá generace má blíže k českému prostředí a k české výchově, než ke svojí vietnamské komunitě. Mezi mladou generací Vietnamců a staršími generacemi se rozvírají rozdílové „núžky“. Rozdíly spočívají ve stylu života, v kultuře a také v jazyku. Tyto generační problémy mohou mít značný vliv na budoucnost komunity.

2.1 Vietnamská komunita před rokem 1989

„Do roku 1989 můžeme v imigraci najít ústřední motiv, jímž byla československá pomoc vietnamské společnosti postižené válečnými událostmi. Do jaké míry tato pomoc zůstala u vstupních deklarácí (což tehdy znamenalo umožnit vzdělání, pracovní školení a praxi Vietnamcům v různých oborech) a do jaké míry se deklarovaná pomoc proměňovala v ekonomické výhody přijímací země (Československa) v tom smyslu, že Vietnamci byli poměrně lacinou a později pro některé obory i nezbytnou pracovní silou, ponechám stranou“.¹⁴

První Vietnamci, kteří k nám přišli, byli v roce 1956 pečlivě vybrané děti, které československá strana umístila v Chrastavě. Odtud se ujal pojem „Chrastavské děti“. Tyto děti, resp. 54 chlapců a 46 dívek se na české prostředí adaptovalo velmi pozvolna a bylo to také způsobeno tím, že děti žily ve vietnamském kolektivu.

¹⁴ <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005040901> dostupné ke dni 18.3.2013

V roce 1959 byly děti poslány zpět do Vietnamu, a to s důvodu obavy ze ztráty kulturní identity.

*„Základním mezníkem ve vývoji vietnamské migrace do českých zemí se stal rok 1973. Vietnamská strana značně zvýšila svou aktivitu a vedla zdlouhavá jednání s československou stranou. Předmětem těchto jednání bylo přijímání vietnamské pracovní síly v různých oborech na vyučení, zaučení a následnou praxi, a to v mnohem větším počtu, než tomu bylo doposud. Výsledkem tohoto jednání byla dohoda o migraci z Vietnamu do Československa“.*¹⁵

*„Vietnamská strana vysílala mladé lidi ve věku 17 - 25 let, kteří měli alespoň ukončené sedmileté vzdělání, duševně i fyzicky schopné zvládnout profese, ve kterých mají být vyškoleni. Vietnamští občané zde nejdříve procházeli intenzivní jazykovou výukou s následnou přípravou“.*¹⁶

*„Většina vietnamských občanů zde zůstala v podnicích, kde absolvovali výrobní praxi po dobu tří let. Byl také stanoven požadavek, aby celková doba pobytu v Československu nepřesáhla dobu šesti roků. 8. dubna 1974 byla podepsána dohoda o odborné přípravě vietnamských občanů v československých organizacích. V letech 1974 - 1977 přijelo na zapracování do Československa přes 5000 vietnamských občanů. Obdobná spolupráce mezi Vietnamem a Československou socialistickou republikou probíhal i v následujících letech. V první polovině 80. let bylo v Československu téměř třicet tisíc Vietnamců, většina z nich byla pracujících. Po roce 1985 byla snaha snižovat počet vietnamských pracujících. I přesto zde bylo každoročně přibližně 17 tisíc vietnamských pracujících“.*¹⁷

¹⁵ http://cizinci.mpsv.cz/files/clanky/107/vietnamska_etnika.pdf dostupné ke dni 18.3.2013

¹⁶ http://cizinci.mpsv.cz/files/clanky/107/vietnamska_etnika.pdf dostupné ke dni 18.3.2013

¹⁷ Müllerová, Petra: Vietnamské etnikum. In: Šišková, Taťjana (ed.): *Výchova k toleranci a proti rasismu*. 2. vyd. Praha: Portál 2008, s. 84

„Zlom však nastal v roce 1989, po Sametové revoluci, kdy Česká republika vypověděla mezistátní dohody, přerušila téměř veškeré mezistátní vztahy a uzavřela si tak cestu na nově se rozvíjející vietnamský trh“.¹⁸

2.2 Vietnamská komunita po roce 1989

Rok 1989 znamená mezník, a to nejen pro Čechy a Slováky, ale i pro vietnamskou komunitu. Listopadové události roku 1989 citlivě vnímali vietnamští občané žijící na území Československa, a to zejména z důvodů změn v československých bilaterálních vztazích. Česká republika s Vietnamem přerušila všechny politické i hospodářské styky a v souvislosti s tím i postupně odstupovala od veškerých smluv, které byly předtím uzavřeny.

V roce 1990 Československo zrušilo dohodu na základě, které byli u nás zaměstnáváni vietnamští pracovníci. Rozhodnutím vlády ČSFR došlo k finanční kompenzaci za porušení smlouvy na účet Vietnamské socialistické republiky a také byli rozhodnutím vlády posíláni vietnamští pracovníci zpět do Vietnamu. Tlak na ně, aby se vrátili do Vietnamu, nebyl důsledný. Dřívější pobyt v Československu tak umožňoval zůstat zde anebo kdekoliv v Evropě. Pro vietnamské občany se nabízelo hned několik variant, jak řešit tuto situaci. Jedna ze situací, která se nabízela, byla sekundární emigrace do sousedního Německa a následně třeba do Rakouska či Nizozemí. Kromě této varianty se objevila šance zůstat zde. Způsob jak tady zůstat byl vcelku jednoduchý. Založit společně s českým občanem společnost s ručením omezením, a hned na základě účasti ve společnosti s ručením omezením byla možnost získat živnostenský list a dlouhodobý pobyt, ze kterého se později stal pobyt trvalý.

¹⁸ Šišková, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: [my a oni v multikulturní společnosti 21. století]*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, s. 104

Období od roku 1992 až do současnosti můžeme charakterizovat jako postupné vytváření a doplňování místních komunit. Na vzniku a doplňování vietnamských komunit se kromě „starousedlíků“, kteří znali místní podmínky z dřívější doby, podílely postupné imigrační proudy Vietnamců do České republiky. Tyto imigrační proudy byly jednak z Vietnamu a to na základě možnosti sloučení rodin. Dalším významným imigračním proudem byl příchod Vietnamců z Německa. Tyto Vietnamci do České republiky přišli z důvodů vypovězení pracovních smluv z doby NDR. Vietnamci byli Německou stranou nuceni k reemigraci. Tato reemigrace byla podpořena i finanční kompenzací. Posledním imigračním proudem byl příchod Vietnamců z jiných postkomunistických zemí, jako např. z Polska, Maďarska a především ze Slovenska.

Současný stav ve vztahu mezi vietnamskou komunitou a majoritní společností je takový, že tato komunita je natolik soběstačná, že si může žít v sociální izolaci od majoritní společnosti. Tato sociální izolace spočívá především v jazykové bariéře a také v neznalosti české kultury. Není možno to paušalizovat na celou vietnamskou komunitu, ale týká se to především nově příchodících Vietnamců, kteří neovládají a nechtějí ovládat český jazyk a vše potřebné za ně vyřizují vietnamští zprostředkovatelé.

*„Dlouhodobý výzkum Etnologického ústavu Akademie věd České republiky zmiňuje samostatnost a izolovanost vietnamské komunity bez potřeby integrovat se dále v České republice, pokud jde o všechny oblasti života, s výjimkou obchodních a podnikatelských aktivit“.*¹⁹

Pro Vietnamce v České republice není život snadný, přesto většina z nich volí tuto zemi proto, že v ní vidí možnost zlepšení své ekonomické situace. Přicházejí sem za svým snem, za vidinou lepšího výdělků, než jaký by měli ve své rodné zemi.

¹⁹ Brouček, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003, s. 113

Vietnamci nemigrují pro touhu změnit kulturní prostředí, ani netouží po poznání něčeho nového. Přicházejí do České republiky nasadit a také obětovat přítomnost svého života celodenní prací za zisk v budoucnosti. Většina Vietnamců, kteří žijí a pracují v České republice svou veškerou energii dávají do činností zaručující zisk. Často se stává, že velký výdělek, kterého dosáhnou je finále, jelikož jeho využití se může stát větší beznadějí než každodenní boj za jeho dosažení.

2.3 Význam rodiny ve vietnamské komunitě

Rodina vždy byla, bez ohledu na zem a kulturu, základní stavební jednotkou naší společnosti. Je jedno, zda se narodíte ve Vietnamu, New Yorku či Brně - rodina vždy představuje první a základní systém lidských vztahů, pravidel, vzorů chování či rituálů, který začnete poznávat. I když je rodina systém, který je společný celému lidstvu, v závislosti na dané kultuře nabývá tento systém různých specifik a forem.

„Mezilidské vztahy ve Vietnamu byly jak v rámci rodiny, tak i v celé společnosti odedávna významně ovlivněny čínským společenským a morálním systémem - konfucianismem. Konfucianismus se ve Vietnamu poprvé objevil již ve 2. století, aby po mnoho dalších staletí se prosazoval pouze mezi vyšší vrstvy vietnamské společnosti. Většího vlivu nabyl až v 15. století za vlády panovníka Le Thanh Tonga. Od této doby začala etická pravidla konfucianismu postupně pronikat mezi všechny vrstvy obyvatelstva a ovlivňovat původní vietnamské zvyky a způsoby. Konfucianismus se podepsal na struktuře všech společenských vztahů a výjimkou nebyl ani vztah mezi rodiči a dětmi. Konfuciáni považovali vztah mezi rodiči a dětmi za zcela primární, protože v jejich očích se od něj odvíjelo veškeré další jednání jedince. Vycházeli z předpokladu, že bude-li se syn chovat ke svému otci a matce uctivě a zdvořile, bude

*se později chovat stejným způsobem i k ostatním lidem a ve společnosti bude vládnout klid a pořádek“.*²⁰

Vietnamská rodina je v cizím prostředí vystavena určitým tlakům, které pomalu mění její fungování. Otec, hlava rodiny, často nemá možnost uplatnit své vzdělání a stává se prodejcem, a ani jeho manželka často nenachází příležitost plnohodnotně se realizovat. Rodiny také čelí ekonomickým problémům a krizi tradičních hodnot rodiny. Soudržnost je problém, který trápí mnoho vietnamských rodin, a to proto, že rodina opustila Vietnam a zanechala tam své rodinné předky a prarodiče a tím se dostala do střetu s tradicemi. Nemůže dostát naplno své povinnosti postarat se o rodiče, a to je důvod proč se Vietnamci, žijící u nás, snaží posílat pravidelně peníze svým rodičům.

Je zjevné, že pouta ve vietnamské rodině jsou mnohem pevnější než u nás a v celé vietnamské společnosti je kladen větší důraz na soudržnost a vzájemnou pomoc mezi všemi jejími členy. Ale i zde si můžeme povšimnout určitých rozporů v pohledu na institut rodiny.

*„Institut rodiny v reálném životě prochází transformací, přesto však má stále své těžko zastupitelné funkce a dá se konstatovat, že je stále prvotním stabilizátorem vietnamských komunit i v této dosud neujasněné situaci po přesídlení z Vietnamu do českých zemí. Dokonce lze vyřknout kontradiktorní tezi o tom, že rodina založená manželstvím zůstává základním článkem ve vědomí Vietnamců v lokálních komunitách, a to navzdory faktu, kterým je výskyt (nikoliv ojedinělý) nepřímé formy „bigamie“ nebo možná lépe vyjádřeno „synchronního párového soužití“. Neboť poměrně velké procento imigrantů ženatých a vdaných ve Vietnamu zakládá „nové“ partnerské vztahy relativně v krátké době po přesídlení na území České republiky“.*²¹

²⁰ <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cislocclanku=2005011301> dostupné ke dni 18.3.2013

²¹ http://cizinci.mpsv.cz/files/clanky/107/vietnamska_etnika.pdf dostupné ke dni 18.3.2013

Partnerské vztahy uzavřené po příchodu na území České republiky volně a plynule přechází do spontánního zakládání rodin. Vzhledem k zákonným normám ve Vietnamu i v České republice je vypuštěn úřední akt uzavření manželství. Tato dočasnost a provizorium právě umožňují kroky v chování, které se vymykají standartu chování v tradiční komunitě ve Vietnamu.

Nesezdaní partneři spolu začínají žít, a to se všemi znaky rodinného života, včetně početí a narození nového potomka.

Výchova dětí v rodině je vskutku závislá na kulturních vzorcích a normách charakteristických pro jednotlivá etnika a národy. Jde o styly výchovy uplatňované rodiči k jejich dětem, ale také o to, jak dospělí určitého etnika nahlízejí na děti a mládež, jaký charakter mají mezigenerační vztahy a komunikace mezi dospělými.

*„Nejčastěji se interkulturní rozdíly v rodinné výchově zjišťují analýzou chování a komunikace matek s dětem. V kulturách Západu rodiče nahlízejí na děti jako na individuální bytosti, tudíž se snaží posilovat jejich autonomii a nezávislost. V kulturách Východu rodiče chápou své děti jako pokračování sebe samých, a proto je důležitým výchovným cílem přizpůsobivost k sociálním očekáváním“.*²²

Kulturní rozdíly vietnamské komunity jsou jasné. Vietnamci jsou rodinné typy, respekt a také význam rodiny je jejich prioritou. V rodinném životě bez ohledu na to, zda se jedná o Vietnamce žijící ve Vietnamu nebo o vietnamskou komunitu žijící v České republice, mají Vietnamci tři hlavní cíle. První cíl je uživit rodinu na dobré úrovni. Druhý cíl je dobře se starat o děti, dobře je vychovat a postarat se, aby byly zabezpečené. Třetím cílem a hlavně povinností je postarat se o své rodiče. Děti a rodina je pro Vietnamce nejdůležitější a tím se výrazně liší od majoritní společnosti, kde rodiče nekladou na své děti takové nároky.

²² Průcha, Jan. *Interkulturní psychologie: sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007, s. 156

Jak jsem již zmínil, v České republice velmi často dochází k tomu, že vietnamský občan přijíždějící do České republiky navazuje nový vztah i přesto, že ve Vietnamu už má manžela či manželku, ale i za těchto podmínek deklaruje vietnamský občan/ka respekt a úctu k rodině a nezpochybňuje význam manželství. Závazek, který má k původní rodině, novým sňatkem nemění a i nadále je původní rodina zabezpečena.

„Touha žít rodinný život má několik zásadních zdrojů. Prvním zdrojem je kombinace společenské a biologické potřeby párového vztahu, jehož ústředním motivem je mít vlastní potomky. Dalším významným faktorem je fakt, že v páru se snadněji překonávají společnými silami ekonomické těžkosti a překážky. Pár se dělí o výdaje za bydlení, pronájem prostor k obchodní činnosti a vyhovuje si i v mnoha jiných ohledech, jako je třeba častí dělení podnikatelských funkcí. Žena se většinou stará o prodej a chod obchodu a muž obstará dovoz zboží „²³

Vietnamská rodina je k majoritní společnosti spíše uzavřena. S majoritní společností se moc nedruží, ale pokud člověk prokáže zájem, tak se dokážou vůči jednotlivci otevřít. Tato uzavřenost celé vietnamské komunity vychází z historie. Z historie víme, že se vietnamský národ musel mnohokrát bránit. Národ a jeho tradice, zvyky a kultura se musela vyvíjet pod neustálým tlakem vnějšího nepřítele. Jsou určité faktory, které brání v integraci. Silný vztah ke své vlasti, zaměření na rodinu, pocit obrany země způsobené dlouhými válkami a z toho vyplývající negativní vztah k morálce západního světa. V podstatě v každém Vietnamci je upevněn pocit nejvyšší opatrnosti a vyžaduje to zdrženlivost, ostražitost a také nedůvěru.

Vietnamci jsou schopni rychle pochopit, co je třeba, ale na druhou stranu umí velmi dobře předstírat, že nic nepochopili, když vyhodnotí, že tento postoj jim pomůže.

²³ Brouček, Stanislav. *Hledání důvěry: vietnamské etnikum v prostředí české majoritní společnosti*. In: Uherek, Z. (ed). *Kultura - společnost -, tradice II*. Praha: Etnologický ústav AV ČR 2006, s. 131-134

Tuto schopnost využívají v jednání s úřady ve chvíli, kdy sami ví, že v něčem pochybili.

Ve vietnamské kultuře je rodina považována za základ a předobraz sociálního uspořádání, a to platí do určité míry i pro současnost. S globálními problémy tohoto světa, které mají vliv i na rodinu, soudržnost rodiny v tom tradičním smyslu trochu upadá a je to především existencí synchronního párového soužití, ale na druhou stranu stále existují a přetrvávají impulsy působící na sociální vztahy v rodině. Jedná se o zabezpečení dětí, rodičů a prarodičů.

3 VÝVOJ KRIMINALITY V RÁMCI VIETNAMSKÉ KOMUNITY

*„Je velmi obtížné datovat, kdy byly založeny první vietnamské struktury v ČSSR, protože československá vláda a bezpečnostní složky zavíraly nad tímto problémem oči. Z největší pravděpodobnosti to bylo v polovině osmdesátých let. Během svých začátků byla vietnamská trestná činnost spojena s drobným podnikáním vietnamských dělníků snažících se zlepšit své příjmy. Dělníci dostávali pouze 40 - 50 % své reálné mzdy v ČSSR. Životní úroveň vietnamských pracovníků proto nebyla příliš vysoká. Řada z nich v důsledku toho hledala další příjmy. Nekontrolovaná pracovní činnost byla ovšem oficiálně zakázaná a dělníci mohli pracovat pouze ve svých přidělených zaměstnáních a pod kontrolou svých nadřízených pracovníků. V důsledku toho se uchýlovali k nelegálním nebo pololegálním aktivitám na českém černém trhu“.*²⁴

3.1 Začátky kriminality páchané vietnamskou komunitou

Přesné datování začátku kriminálních aktivit vietnamské komunity není možné určit, ale bylo to zřejmě v polovině osmdesátých let. Pravděpodobně důsledkem páchaní kriminálních aktivit byla nízká životní úroveň vietnamských pracovníků. Vietnamští dělníci dostávali pouze 40 - 50 % své reálné mzdy a na základě nízkého příjmu se začali uchýlovat k nelegálním aktivitám na českém černém trhu.

Vietnamci, kteří měli namířeno do Československa, byli informováni o způsobu života v Československu. Brzy pochopili, že v Československu je velká poptávka po

²⁴ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 79

západní módě, jako jsou například džíny, digitální hodinky nebo elektronika. Proto přizpůsobili poptávce a začali vyrábět textilní zboží s falešnými značkami renomovaných obchodních firem. Toto textilní zboží bylo vyráběno z ukradeného textilního materiálu produkovaného na export v továrnách v ČSSR. Dalším významným zdrojem příjmu vietnamských pracovníků byl dovoz zboží, zejména pak džínů, hodinek, walkmanů a levné elektroniky s falešnými obchodními značkami z Asie.

*„Toto původně drobné podnikání se rozrostlo, když se do něj zapojili dohlížitelé skupin pracovníků a podle některých neověřených informací i zaměstnanci vietnamského velvyslanectví v Praze. Podle očitých svědků ve druhé polovině osmdesátých let přistávala na starém ruzyňském letišti (které se používalo pro přijetí zahraničních delegací, pro vojenské účely, charterové lety apod.) zvláštní letadla naložená asijským zbožím. To údajně probíhalo pod dohledem zaměstnanců vietnamského velvyslanectví. Zboží se překládalo na nákladní auto a odváželo se z letiště, aniž by přišlo do styku s českými celníky. Po několika dnech se objevilo na černém trhu“.*²⁵

3.2 Vývoj kriminality po roce 1989

„Po roce 1989 se v Československu situace ve společnosti rapidně změnila. Demokratické změny, které po roce 1989 nastaly, přinesly i negativní změny. Těmto změnám napomohlo i otevření hranice, a tím pádem byla posílena i nelegální přeprava osob, ale i zboží do České republiky. I ekonomické změny, které po roce 1989 nastaly, přinesly příležitosti pro nelegální podnikání. Český právní systém se postupně a s obtížemi měnil a přizpůsoboval demokratickým standartům a potřebám

²⁵ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální síť v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 80

*tržního hospodářství, justiční a policejní aparát byly zásadně rekonstruovány a policie zpočátku neměla zkušenosti při vyšetřování organizovaného zločinu. Slabě organizované místní podsvětí představovalo malou konkurenci pro dravé a vysoce profesionální zahraniční skupiny. V důsledku toho bylo pronikání a ustavování nadnárodních kriminálních uskupení na českém území rychlé a efektivní. Během dvou let po demokratických změnách se v České republice etablovala prakticky všechna hlavní nadnárodní zločinecká uskupení z bývalého Sovětského svazu, zemí Balkánu, jiných evropských zemí a rovněž také uskupení z Asie či Latinské Ameriky. Hlavním motorem aktivit organizovaného zločinu se tak nestalo domácí podsvětí, ale zločinecké organizace ze zahraničí“.*²⁶

Vietnamci v České republice, respektive v Československu, byli změnami, které nastaly po roce 1989 hluboce zaskočeni. Vztahy mezi oběma státy se zhoršily a zájem o vietnamské pracovníky velmi klesl. Na základě oboustranných dohod byli vietnamští dělníci a studenti do ČR posíláni, ale jen do roku 1992. Vietnamští pracovníci, kterým skončily smlouvy, byli nuceni k návratu domů, ale ze strany československé vlády nebyl tlak k návratu důsledný. Velká část z nich se rozhodla zůstat v Československu nebo emigrovat na Západ. Tehdejší československé právo pro ně bylo příznivé a přistěhovalecké předpisy byly nedostatečné a také bylo velmi jednoduché zřídit si živnost a na základě živnosti získat povolení k trvalému pobytu, a tím se vyhnout návratu do Vietnamu.

Nastalá situace také lákala novou vlnu migrantů z Vietnamu. Většinu vietnamských imigrantů v ČR tvořili a tvoří přistěhovalci přímo z Vietnamu. Změna nastala jen ve složení přicházejících Vietnamců. Před rokem 1989 sem přicházeli jen pečlivě prověření jedinci, zatímco po roce 1989 sem začali přicházet lidé z chudých oblastí Vietnamu.

²⁶ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 81

Na začátku 90. let minulého století si začali vietnamští obchodníci pronajímat prodejní stánky na tržištích ve velkých městech (Brno, Praha, Ostrava a další). Nabízeli především levnou elektroniku a textilní zboží. Vietnamští obchodníci si také postavili stánky v příhraničních oblastech (Cheb, Potůčky, Hatě a jiné) kde se zaměřili na klientelu ze sousedních zemí (Německo, Rakousko).

*„Vietnamští obchodníci dodnes toto období nazývají „obdobím zlatého deště“, a to proto, že bylo pro jejich podnikání velmi úspěšné“.*²⁷

Vietnamský zločin se rozvíjel od roku 1989, ale největšího rozmachu dosáhl v letech 1997 - 2002. Vietnamský organizovaný zločin můžeme charakterizovat jako takového mladšího bratra čínského organizovaného zločinu. V současnosti je to rychle se vyvíjející a zlepšující se systém.

3.3 Vietnamské podsvětí a jeho složení

Více přiblížit či charakterizovat strukturu vietnamského podsvětí je velmi obtížné. Toto uskupení postrádá pevnější uspořádání a při různém stupni kooperace vedle sebe působí velké množství větších či menších skupin, které si vzájemně konkurují a jsou spojeni jak rodinnými nebo také obchodními vazbami. Menší skupiny o 5 - 6 pachatelích bývají jednoduše uspořádány a mají většinou 1 či 2 silné osobnosti, větší skupiny jsou většinou členěny na určité sekce, které se zaměřují na určitou trestnou činnost. Těmto sekcím rozdává úkoly nejsilnější sekce, a to je boss.

„Bossové bývají výrazné osobnosti (většinou „respektovaní muži“), které zpravidla disponují několika atributy (více či méně v závislosti na velikosti a rozměru působnosti dané skupiny organizovaného zločinu), jako jsou vlastnictví větších

²⁷ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 82

finančních prostředků, kontaktů na státní správu, vlastnictví know how k páčání dané trestné činnosti či jen proslulost v páčání daného druhu kriminality“.²⁸

„Vietnamské kriminální sítě se ve svém působení překrývají a jsou propojeny mnoha kanály a společně zasahují do menších měst v České republice, kde se na ně napojí menší regionální skupiny i jednotlivci páchající trestnou činností. Takto vzniklé skupiny se zaměřují na páčání rozsáhlého spektra trestné činnosti, vzájemně spolupracují nebo od sebe přebírají know how a druhy trestné činnosti. V důsledku tohoto dochází ke konfliktům mezi jednotlivými uskupeními. Mezi skupinami působícími v rámci vietnamských kriminálních sítí na území České republiky, ale i s přesahem do okolních států, identifikujeme s určitým nevyhnutelným zjednodušením podle velikosti a rozsahu aktivit tato uskupení, tj. malé skupiny - gangy, skupiny středního rozsahu a velké skupiny organizovaného zločinu“.²⁹

Malé skupiny - gangy

Organizovanost vietnamských gangů v České republice je menší, ale za to vyniká v širokém spektru trestné činnosti - vydírání, krádeže, vraždy na objednávku, pašování lidí, drobné krádeže atd. Tyto malé skupiny - gangy jsou limitované, neboť nemají sílu ani dostatek finančních prostředků, aby pronikly do státní správy. Je to v podstatě nejnižší kategorie vietnamského podsvětí, navíc je velmi zranitelná ať už ze strany státních orgánů nebo konkurenčních gangů. Životnost těchto malých skupin je krátká a v případě úspěchu se většina transformuje do vyšších forem vietnamského zločinu. Malé skupiny nevznikají jen na území České republiky, ale jsou to skupiny,

²⁸Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Kriminální sítě ve vietnamské diaspoře. Případ České republiky*. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, s. 55

²⁹Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 146-147

které k nám migrovali z Vietnamu, nebo přišly ze západní Evropy v drtivé většině z Německa.

*„Skupina S.K. je typ gangu vytvoření „místními“ Vietnamci, kteří bydlí v České republice dlouhou dobu. Specializovala se na násilnou kriminalitu. S.K. je bývalý vietnamský dělník, který přijel do Československa v druhé polovině osmdesátých let. Povolení k trvalému pobytu získal na základě sňatku s romskou dívkou, se kterou má dítě. Jeho skupina vietnamských kriminálních delikventů (ne více než 10 osob), v jejímž čele stál S.K., byla činná v širokém spektru násilné trestné činnosti typické pro Vietnamské gangy. Nevývíjela žádné podnikatelské aktivity. Na počátku devadesátých let se gang S.K. přestěhoval z ČR do Německa a „pracoval“ ve Francii, pravděpodobně na základě kontraktu s asijskými zločineckými bossy. Když policejní tlak začal být v roce 1995 příliš silný, gang se přestěhoval do České republiky. S.K. poté působil jako velitel strážců vietnamského šéfa M.P. Jeho skupina v té době měla 4 - 5 členů. V letech 1996 - 1997 se S.K. zapojil do války mezi majiteli dvou soupeřících vietnamských tržnic v Brně. V roce 1997 byl zadržen českou policií a odsouzen k trestu odnětí svobody za padělání a užívání falešných dokladů. Jeho údajná účast na násilné trestné činnosti nebyla prokázána. Část členů jeho gangu vytvořila novou skupinu a zbytek se rozptýlil. S.K. byl propuštěn následujícího roku. Vyhnul se vyhoštění z České republiky a nucenému návratu do Vietnamu. V České republice nadále pobýval nelegálně za použití pasu svého bratra. Příležitostně obchodoval s cigaretami a lidmi. V roce 2000 požádal v České republice o politický azyl, ale v průběhu azylového řízení utekl z azylového střediska. Po nějaké době dosáhl s pomocí některých svých přátel povolení k trvalému pobytu. Vyhoštěn nebyl z rodinných důvodů (má romskou manželku). Dnes je pravděpodobně opět činný jako bo doi“.*³⁰

³⁰ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře. Případ České republiky*. 1.vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, s. 57-58

Činností, kterou se malé skupiny také zabývají je překupnictví drog. Drogově závislých mezi Vietnamci v České republice narůstá. I když vietnamští drogoví dealeři jsou často vytlačováni konkurencí (kosovsko-albánská nebo arabská komunita) v rámci asijské komunity hrají prim. Obvykle působí v malých domech, bytech nebo v prostorách karaoke barů, kde si mohou konzumenti převážně z asijské komunity, ale v poslední době i z řad romské komunity koupit drogy a zde i přímo aplikovat. Zajímavostí je, že drogoví dealeři jsou ve vietnamské komunitě považováni za „odpad“.

Skupiny středního rozsahu

Takové skupiny se zabývají kvalifikovanější trestnou činností než malé skupiny. Taková trestná činnost vyžaduje vyšší stupeň organizovanosti. Skupiny středního rozsahu se zabývají trestnou činností jako je obchod s bílým masem, převaděčství, praní špinavých peněz, výroba tabákových a alkoholických nápojů, výroba drog atd. Tyto skupiny jsou z pohledu pronikání do společenských struktur nepoměrně nebezpečnější a můžeme je zařadit do organizovaného zločinu. Díky svým finančním zdrojům mohou pronikat do státní správy. Výnosy z trestné činnosti, kterou se skupiny středního rozsahu zabývají, mnohdy dosahují takových rozměrů, že se tyto skupiny snaží takový zisk zlegalizovat pomocí uměle vytvořených firem, nákupů nemovitostí či pomocí směnárny působících na vietnamských tržnicích.

„Z hlediska rozsahu působnosti se zpravidla jedná o organizovaný zločin mezinárodní, který nemá ambice ohrožovat jednotlivé státy. Např. skupiny převaděčů mají nadnárodní rozměr, pronikají do státní správy, kde korumpují úředníky např. na

*referátu cizinecké policie, tak, aby snadněji získávaly povolení k pobytu pro převáděné osoby“.*³¹

*„Složení těchto skupin, míra použitého násilí, jejich velikost, spolupráce s vietnamskými elementy závisí zejména na jejich zaměření a druhu páchané trestné činnosti“.*³²

Velké skupiny organizovaného zločinu

Velké skupiny organizovaného zločinu zajišťují širokou škálu služeb. Od vývozu finančních hotovostí z České republiky, přes dovoz zboží do České republiky, provozování restaurací, karaoke barů a heren až po násilnou trestnou činnost. Představitelé těchto skupin mají velký vliv uvnitř vietnamské komunity. Často působí jako jakýsi „mediátoři“, který řeší spory mezi jednotlivci nebo i mezi vietnamskými kriminálními skupinami. Představitelé velkých skupin mají často vlivné kontakty na státní správu, a to nejen na území České republiky, ale také ve své rodné vlasti. Vlastní kriminální činnost kryjí řádným podnikáním zpravidla provozem restaurací anebo v poslední době nehtových studií. Tyto skupiny mají většinou strukturu podnikatelsko-manažerského typu a představitelé těchto skupin se ve většině případů obklopují rodinnými příslušníky. Tyto velké skupiny působí mezinárodně, využívají hojně informační technologie a lze tedy hovořit o globálním organizovaném zločinu.

Velké vietnamské komunity se soustředí poblíž velkých měst jako je Praha, Brno, Cheb a potom také v oblastech poblíž hranice s Rakouskem a Německem. Jsou to místa, které jsou pro vietnamskou komunitu významná z pohledu obchodu. Právě

³¹ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 152

³² Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 152

v těchto místech se vietnamské kriminální skupiny organizují a parazitují na obchodnicích. V těchto oblastech není jedna kriminální síť či skupina, ale je zde několik vzájemně propojených a spolupracujících skupin.

*„Vietnamský organizovaný zločin v České republice lze proto vnímat jako nejméně tři hlavní, dílem na sobě do jisté míry nezávislé, dílem kooperující a dílem soupeřící kriminální sítě rozprostírající se v oblasti Brna, Prahy a Chebu. Dílčí uskupení pak působí např. v Ostravě či Mostu nebo v jiných lokalitách a na hlavní sítě jsou samozřejmě napojeny“.*³³

Velké skupiny organizovaného zločinu jsou společensky etablované a jsou v různých úrovních napojeny na státní správu a jsou těchto kontaktů efektivně využívat.

*„Celkově lze tedy konstatovat, že skupiny vietnamského organizovaného zločinu působící v České republice zpravidla nedosahují velikosti nadnárodních korporací, ani nemají obdobnou strukturu, což však nijak nesnižuje jejich schopnost rychle reagovat na různé vnější podněty“.*³⁴

3.4 Nejčastější trestné činy páchané vietnamskou komunitou

Vietnamské kriminální aktivity můžeme rozdělit do několika oblastí. Zaměřují se na hospodářskou kriminalitu, násilnou trestnou činnost, lichvu a v poslední době obchod s drogami. Vietnamská kriminalita se zaměřuje i na obchodování s lidmi, obchod se zbraněmi či prostitucí. V poslední době hraje prim trio těchto kriminálních aktivit: hospodářská trestná činnost, násilná trestná činnost a obchod s drogami.

³³ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 153

³⁴ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Kriminální sítě ve vietnamské diaspoře. Případ České republiky*. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, s. 63

Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita je s vietnamským prostředím velmi propojena a je velmi častá. Hospodářská kriminalita je spojována převážně s porušováním práv duševního vlastnictví, nelegální výrobou vybraných výrobků, tj. zboží, které podléhá spotřební dani (alkohol, tabákové výrobky), porušování celních a daňových předpisů a také praní špinavých peněz.

*„V poslední době je v České republice, ale i v jiných zemích Evropské unie zřejmý posun organizovaného zločinu k páčání tohoto druhu trestné činnosti. Důvodů tohoto posunu je více. Především je to vysoký zisk. Ve většině případů jde o latentní trestnou činnost, jež se v prostředí vietnamské diaspory nesmírně obtížně odhaluje. Z pohledu ostatních příslušníků vietnamské komunity je tato trestná činnost tolerována a také i vítána. Pomáhá ostatním příslušníkům v jejich podnikání. Např. skupiny zabývající se dovozem neprocleného zboží a další skupiny zaměřené na vývoz finančních prostředků a praní špinavých peněz zajišťují pro tyto prodejce vývoz finančních prostředků do Vietnamu“.*³⁵

Tento špatný stav v oblasti vietnamské hospodářské kriminality vedl v roce 2008 k vlně celních a policejních razíí v tržnicích, kde bylo nalezeno a zadrženo ilegální zboží v řádu stovek miliónu korun.

³⁵ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 154

Celní a daňové delikty

Vietnamská komunita je velmi orientovaná na obchodní činnost, a proto je i vietnamská kriminální aktivita zaměřena na nelegální dovozy do České republiky a tím spojené celní a daňové úniky. Tyto celní a daňové úniky jsou jedním z hlavních důvodů, proč je zboží prodávané vietnamskými prodejci tak levné a domácí zboží nemůže konkurovat.

Celé obohacení celních a daňových předpisů organizují vietnamské „firmy“, které se jmenují DICH VU HAI QUAN neboli „celní servis“ nebo také „služba k proclení“.

Tento „celní servis“ funguje na ustáleném principu. Vietnamský obchodník v České republice si objedná zboží v Čínské lidové republice a prostřednictvím služby k posílání peněz zašle potřebnou částku své kontaktní osobě zpravidla ve Vietnamu nebo v Číně. Tato kontaktní osoba zboží koupí, zaplatí výrobcí a zboží zpravidla vyclí. Dohlédne na naložení zboží na loď a vyplní originální dokumenty jako je Certificate of Origin, Invoice a Bill of Landing. Tyto doklady prostřednictvím poštovní nebo kurýrní služby zašle obchodníkovi. Obchodník si nechá kontejner dovést do některého evropského přístavu. Mezitím kontaktuje pana XY, který provozuje „celní servis“ a objedná si u něj propašování zboží do České republiky. Pan XY je ve vietnamské komunitě vážená osoba a má dobré kontakty na spediční firmy i na zaměstnance celní správy. Pan XY inkasuje od obchodníka částku od 120000 do 250000 Kč. Je to určeno podle vzdálenosti přepravy a velikosti kontejneru, ale také na druhu zboží. V ceně je zahrnuto vyzvednutí zboží v přístavu, následná přeprava do místa určení, platba cla včetně zajištění hladkého celního odbavení. Obchodník předá panu XY pro potřeby dovozu zboží do České republiky konosamenty od zboží většinou Bill of Landing a Packing List. Mezi dokumenty chybí Invoice a Certificate of Origin. Pan XY ve spolupráci se spediční firmou tyto doklady sami vyrobí, nebo si najme padělatele. Padělaná faktura je oproti té původní podhodnocena o 70 - 80 % původní hodnoty zboží. Z této podhodnocené faktury se odvede clo, které se pohybuje v rozpětí od 8 do 13 %. Důležité je, že veškeré faktury znějí na fiktivní právnické osoby tzv. „mrtvé duše“ jejichž jednatelé se nenachází na území České republiky. Vzhledem k tomu, že se jedná o právnickou osobu, odpadá

starost s nepohodlným svědkem. To umožňuje prakticky bez rizika podhodnotit zboží a snížit základ pro výpočet cla a DPH. Ihned po proclení bývá zboží odvezeno do vietnamských velkoskladů. Cílovou destinací tohoto zboží jsou pak tržnice.

České „celní servisy“ provádějí dovozy a pašování zboží i pro vietnamské komunity v zahraničí, např. v Polsku, Německu a Maďarsku.

*„Jedná se o výnosný obchod. Třeba kontejner textilního zboží v hodnotě 80000 USD byl v roce 2008 proclen jako zboží v hodnotě 10000 USD“.*³⁶

Celý systém těží z toho, že řada institucí neplní svoji roli, která je jim dána zákonem. Stínové firmy „mrtvé duše“ fungují díky laxnosti finančních úřadů, které nedávají podnět k výmazu firmy Rejstříkovému soudu. Finanční úřady nespolupracují s celními úřady. Celní úřad disponuje evidencemi, z kterých je patrné, kolik jednotlivé právnické subjekty učinily dovozů. Finanční úřad by pak mohl sledovat rozdíly mezi dovozem a odvody DPH.

Nelegální výroba zboží klamavých značek a porušování práv duševního vlastnictví

Český trh je asijským zbožím nasycen a poptávka po něm pomalu klesá. V České republice ale rok od roku roste cena alkoholických a tabákových výrobků a poptávka po nich stoupá. Vietnamští obchodníci na to reagují rychle. V poslední době Celní správa, ale i Policie ČR vyřešily několik případů nelegální výroby a distribuce padělků známých značek alkoholu a cigaret.

Výroba alkoholických nápojů je levnější a pořídit suroviny na výrobu lihovin lze v České republice. U tabákových výrobků je to trochu složitější. Tabák je do České

³⁶ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 158

republiky pašován z Vietnamu nebo z Číny ve výjimečných případech z Polska. Náklady na pašování tabáku jsou tedy podstatně vyšší.

Dále je už postup stejný. Organizace si pronajme prostor dostatečně zásobený elektřinou, plynem, vodou v relativní izolaci od okolí, aby nedošlo k prozrazení podnikání. Organizace musí mít dostatečný počet pracovníků, ti potom ve výrobnách žijí. Většinou se jedná o přistěhovalce. Dále musí organizace zajistit technické zázemí na výrobu daného produktu. Ať to jsou drtiče tabáku, lisy, plničky cigaretových dutinek apod. Zásobování výroby a odvoz hotových výrobků je prováděn v noci a výrobky většinou putují za hranice České republiky. Cílovou destinací např. cigaret je Německo, Rakousko ale i třeba Itálie či Velká Británie.

Problémem pro vietnamskou organizaci zabývající se touto činností není kolkování cigaret. Byl zaznamenán případ, kdy cigarety byly označeny kolkem Ruské federace a byly určeny na trh v Německu, a to s důvodu větší atraktivity pro německé zákazníky.

Pracovníci pracující v těchto dílnách žijí v nuzných podmínkách. Bývají jim odebírány telefony, doklady, nemocným je odepíráno lékařské vyšetření.

V podstatě v podobných podmínkách dochází i k výrobě „značkového“ textilu, které je téměř ve většině případů vyrobeno na území České republiky. Vzhledem k nižší společenské nebezpečnosti tohoto jednání jsou dílny mnohokrát umístěny přímo v areálech tržnice anebo je to podobné jako u výroby alkoholu nebo cigaret. Jedná se většinou o rodinný dům, který se nachází na okraji velkých měst. Pracovní podmínky dělníků jsou o něco lepší než v případě dělníků v tabákových dílnách, ale i zde jsou většinou dělníci, kteří se do České republiky dostali nelegálně. Výroba probíhá ve většině případů v noci a distribuce „značkového“ zboží probíhá v brzkých ranních hodinách. Zboží je nabízeno drobným prodejcům, kteří mají stánky na tržnicích po celém území České republiky nebo mají své vlastní internetové obchody.

Trochu jiná situace je u výroby nelegálních obrazových a hudebních nosičů. Zde je výroba energeticky velmi náročná, ale zázemí lze umístit do třípokojového bytu. Složitější to je z distribucí, a to s důvodů přesycenosti trhu. Mnohdy dochází ke

konkurenčnímu boji mezi prodejci tohoto zboží. Dochází k fyzickým útokům a k ničení prodejních stánků.

Násilná trestná činnost

Pro fungování vietnamské komunity má násilná trestná činnost své pevné místo. Násilnou trestnou činnost využívají především elity vietnamské komunity, pomáhá jim izolovat se od zbytku komunity a také vytvářet uvnitř komunity permanentní strach. Tento permanentní strach ovládá komunitu a nelояální členy komunity donutí k přizpůsobení se komunitě.

*„Násilná trestná činnost páchaná vietnamskou komunitou na území České republiky zahrnuje široké spektrum trestných činů násilného charakteru. Od výtržnictví, rvaček, ublížení na zdraví, vydírání, vyřizování účtů, konkurenčních bojů, vydírání formou výpalného až po nájemné vraždy. Policie v letech 1997 - 2006 registrovala 696 trestných činů spáchaných příslušníky vietnamské komunity. Zřejmě půjde jen o zlomek jejich skutečného množství“.*³⁷

Nejčastější trestnou násilnou činností, která se objevuje, je konkurenční boj, vydírání formou výpalného a vymáhání dlužných částek. Tuto násilnou trestnou činnost obstarávají tzv. Bo Doi.

Bo Doiové jsou ve většině případů ochranka tržnice, kterou si majitel tržnice najme k udržování pořádku. Bo Doiové pro svoji znalost prostředí tržnice mají i další funkce, jako vybírání nájemného od prodejců. K pokrytí životních potřeb Bo Doium nestačí jen finanční prostředky z ochrany tržnice a často se stává, že vydírají některé prodejce, kradou či se vloupávají do skladů s nelegálním zbožím. Bo Doiové se vyznačují vysokou mírou násilí a agresivity. Tato vysoká míra agresivity plyne

³⁷ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře. Případ České republiky*. 1.vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, s. 75

z toho, že veškerá jednání jsou ve vietnamské komunitě vedena a uskutečňována ústně a posléze jsou soudně nevymahatelná. Z tohoto faktu je pak jediné východisko - použít násilí. Náklady v případě tohoto postupu jdou na vrub dlužníka a věřiteli to umožní zachovat si tvář. Pro celou komunitu je to výstraha do budoucna a zároveň vzkaz, že obchodní dohody, byť ústní, se musí dodržovat.

Typické pro násilnou trestnou činnost je odmítání oběti spolupracovat s policií. Důvod je mnohdy to, že než policie, cokoliv vyšetří, dojde k finančnímu vyrovnání ze strany pachatele anebo se sama oběť rozhodne vzít spravedlnost do svých rukou a pomstít se.

Obchod s drogami

„Až do roku 2000 nelegální výroba a obchod s drogami prováděné Vietnamci nepřitahovaly větší zájem českých bezpečnostních složek. Zneužívání a prodej drog jsou ve vietnamské komunitě všeobecně odmítány a odsuzovány a nepředpokládalo se větší zapojení Vietnamců do tohoto druhu trestné činnosti. V první dekádě 21. století však drogová kriminalita ve vietnamské komunitě v České republice začala postupně narůstat. Již v roce 2001 proto česká policie odstartovala sérii operací proti vietnamským překupníkům, označených krycím názvem „Mau“. Operace pokračovaly do podzimu 2001, kdy byla uskutečněna v pořadí pátá akce s krycím názvem „Lama“. Policie během této doby pozatýkala 24 osob, 14 Vietnamců a 10 Čechů, zapojených do nelegálních drogových obchodů. Při domovních prohlídkách byly zadrženy drogy, prostředky pro jejich zpracování a falešné osobní doklady.“³⁸

Různorodost drog, s kterými vietnamští dealeři obchodují je široká. Vietnamští překupníci nabízí heroin, hašiš, LSD, pervitin a marihuanu. Tyto drogy vietnamští překupníci odebírají od překupníků z řad kosovských Albánců, od Rusů, Bulharů a v neposlední řadě i od čínské komunity.

³⁸Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 180

Vietnamští překupníci se orientují jak na obchod směřující dovnitř vietnamské komunity, tak i na obchod zaměřující se na zahraničí, ale i na české zákazníky.

*„V souvislosti se špatnou ekonomickou situací a frustrací mezi příslušníky vietnamské komunity žijící v České republice stále více Vietnamců řeší svoji životní situaci útekem ke drogám. Mezi drogově závislými tak můžeme ve vietnamské komunitě vedle sebe vidět mladé teenagery, bývalé bohaté a vážené podnikatele, prodejce z tržnic a bo doie. Vietnamští prodejci drog na nižších a středních článcích bývají mnohdy sami uživatelé drog. Čeští toxikomani mají vietnamské prodejce drog v oblibě, jelikož nabízejí drogy za nižší ceny a v relativně dobré kvalitě. Zvláštností je velká provázanost vietnamských prodejců drog s romskou komunitou. Romové tvoří značnou část klientely vietnamských dealerů drog, ať už v roli konzumentů, nebo překupníků“.*³⁹

Fenoménem distribuce drog v rámci vietnamské komunity jsou tzv. „šlehárny“. Je to v podstatě prodejní místo, kde si drogově závislý může drogu přímo na místě aplikovat, také je mu zde poskytnut nocleh a za poplatek strava. Tyto „šlehárny“ se nachází ve vietnamských nevěstincích, karaoke barech či rodinných domech a bytech. Takovéto šlehárny se nachází v Praze, Brně, Chebu a jiných větších městech. Zvláštní kapitolu v obchodu s drogami tvoří pěstování, zpracování a distribuce marihuany. České bezpečnostní orgány již od roku 2007 zaznamenávají obrovský nárůst hydroponních pěstíren marihuany. Vietnam je zemědělská země a spousta Vietnamců má zkušenosti s pěstováním obdobných plodin. Pěstování marihuany je spojeno s poměrně nízkými náklady, vysokými zisky a nízkou možností odhalení.

„Technologie hydroponního pěstování marihuany byl dovezen z Nizozemí a dle dostupných informací je dovezl Vietnavec Binh Noc (Malý Binh). Jeho skutečné jméno nebylo zjištěno, muž nebyl dopaden. V současné době se způsob pěstování kanabису neustále zdokonaluje. Byly vyvinuty technologie k pěstování rostlin přímo

³⁹ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 181-182

ze semen, zdokonalilo se i osvětlení a odvětrávání, což umožňuje vyšší výnosy i kvalitnější marihuanu“.⁴⁰

„Modus operandi je ve všech případech podobný. Organizátor si najde na území České republiky nějaký odlehlý prostor, nejčastěji v podobě bývalého zemědělského statku, rozlehlého obytného domu, půdního prostoru nebo i bytu. Za účelem uzavření nájemní smlouvy využije identity jiné osoby. K jednání jsou využíváni jedinci, kteří mají vzbudit důvěru pronajímatele. Nájemné se platí včas a v hotovosti. Následně dochází k úpravě přívodu elektrické energie, která je obvykle ještě před rozvodnou sítí objektu uzpůsobena k nelegálnímu odběru (až 18000 kWh za měsíc/400 rostlin). Organizátor si dále najme vhodné pracovníky = zahradníky. Tyto zahradníci jsou buď z řad Vietnamců, kteří porušují režim pobytu nebo jsou v nevýhodném postavení (dluhy, nezaměstnanost atd.) anebo v poslední době je trendem, že zahradníkem je člověk, který má již zkušenosti s pěstováním kanabisu. Poté pěstírna již funguje jako samostatná buňka. Potraviny, živiny pro rostliny atd. jsou dováženy na místo v nočních hodinách, aby nedošlo k odhalení. Marihuana z vietnamských pěstíren se vyznačuje vysokým obsahem THC až 18%. Surová „tráva“ se po sklizni převáží k usušení na zvláštní místa, aby byl zajištěn plynulý růst nových rostlin. Po usušení je droga v menší míře prodána na domácí trh, ve větší míře do zahraničí. Podle celních a policejních poznatků jsou jako kurýři najímáni občané České republiky“.⁴¹

Vietnamci soustředili prodej drog do příhraničních oblastí, přičemž využívají tržnic. Drogy zde prodávané jsou určeny téměř výhradně občanům SRN a jsou např. vloženy do „originálně“ balených CD, také se objevují případy, kdy se drogy balí do krabiček od cigaret. Některé tržnice, skladiště i další objekty jsou zabezpečeny nejen fyzickými hlídkami, ale i technikou, přičemž výstupy od pozorovatelů i z technických zařízení se analyzují a vyhodnocují s cílem odhalit aktivity celní správy, policie či konkurenčních skupin.

⁴⁰ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 184-185

⁴¹ Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, s. 185-187

Byly zachyceny informace svědčící o aktivitách vietnamské komunity, jak při zajišťování dovozu drog do ČR, tak i při vývozu, a to zpravidla do zemí západní a střední Evropy (SRN a Polska).

Není vyloučeno, že vyšší články vietnamské diaspory pak organizují dovoz heroinu z Vietnamu. V těchto případech dochází k využití kontejnerové dopravy, kde by heroin měl být ukryt v důmyslných skrýších, nebo v množství dalšího zboží, zejména podléhajícího zkáze a zaručujícího rychlost celního odbavení.

Dalším způsobem dovozu a následného vývozu drog (převážně do SRN, kde je etablován poměrně velký počet Vietnamců) je využívání obchodu s lidmi. V praxi to znamená, že převáděná osoba dostane svěřenou zásilku OPL, kterou po překročení hranice předá členovi převaděčské organizace v cílové nebo tranzitní zemi, který se zde osobě dále stará o ubytování, dopravu, doklady apod.

V současné době roste trend dovážení drog v zásilkách malých objemů, používání velmi důmyslných a profesionálně provedených skrýší, jakož i využívání tzv. „mrtvých schránek. Výrazným specifikem je, že u obchodních záležitostí je jednoznačně preferován hotovostní platební styk a finanční prostředky nejsou uchovávány na bankovních účtech. Takto získané prostředky používají Vietnamci na nákup nemovitostí v ČR jako jsou sklady, domy, byty a to často prostřednictvím dalších osob. Velké objemy finančních prostředků investují v samotném Vietnamu, kde jsou používány na nákup pozemků a budov na hlavní třídě v Hanoji. Tyto nemovitosti jsou často několikanásobně přepřaceny, neboť se počítá s vzestupem jejich lukrativnosti v souvislosti se změnou domácí politiky.

Poměrně značné finanční prostředky investují Vietnamci do budování vlastních nočních „klubů“, do kterých se prakticky běžný český občan vůbec nedostane. Ve větších městech vznikají v rodinných domech a prakticky nejsou jako oficiální kluby deklarovány. V těchto „klubech“ je většinou v provozu restaurace a oblíbená vietnamská zábava karaoke. Některé kluby také plní úlohu nevěstinců, s vietnamskými a českými ženami.

Část zisků je legalizována přes stánkový prodej, neboť většina plateb se provádí v hotovosti, za předem sjednané ceny. Vzhledem k podvodnému deklarování zboží a nepřehlednosti obchodních aktivit je tento způsob velmi účinný.

Vietnamci využívají institut vlastních „bankéřů“, kteří působí v různých zemích světa, a pověřené osobě stačí písemné potvrzení od „bankéře“, kterému složil

hotovost v jedné zemi, aby si mohl u jiného „bankéře“ v jiné zemi hotovost vyzvednout, čímž odpadá pohyb peněz na bankovních účtech a tedy i riziko zájmu orgánů státní správy o pochybné finanční transakce mnohdy nemalých hodnot. Tento systém se nazývá hawala a rabat bankéřů se pohybuje okolo 5 %.

3.5 Předpoklad vývoje vietnamské kriminality

Vietnamský zločin nebo kriminalita je progresivní a akcelerující. Vyznačuje se tím, že je přizpůsobivý ke změnám a také se vyznačuje samostatností ve všech ohledech. Je stále více integrován do společnosti, a to díky investicím „propraných“ peněz do legálních podniků.

V drogové oblasti můžeme do budoucna počítat s monopolem na obchod s marihuanou a také na obchod s kokainem, který začíná být v České republice vyhledávaným artiklem. Můžeme také očekávat nárůst v oblasti obchodu s lidmi. Problematika pašování zboží a padělání zboží bude soustředěna na příhraniční oblasti a také do oblastí, kde se nachází velké tržnice (Praha, Brno). Tržnice v České republice nahrazují neexistující asijské městské čtvrtě, a pro řadové občany nepředstavují takovou hrozbu a naopak jsou lidem prospěšní díky výhodným cenám. Celkově vietnamská kriminalita směřuje ke kvalitnější struktuře, k zabezpečení a plnému ovládnutí pro ně lukrativních aktivit a k prohloubení vlivu na mocenské struktury státu.

4 VLIV KRIMINALITY NA VIETNAMSKOU KOMUNITU

Nejohroženější skupinou, která je dnes ohrožena jsou děti. Děti jsou nejohroženější skupinou a to hned z několika důvodů. Jednak je to „vnitřní rozpor osobnosti“, kde dítě se potýká s obrovským zmatkem, co se týče nalézání svého místa ve společnosti.

Vietnamští rodiče velice často celé dny zůstávají v prostředí vietnamské komunity a nemusí téměř vůbec používat český jazyk. Vietnamští rodiče jsou v České republice často rozpolcení mezi dvě představy o životě vlastního dítěte. Na jednu stranu touží umožnit svému dítěti přístup k dobrému vzdělání a dát mu tak šanci uskutečnit kariéru a vymanit se ze stánkařského života. Na druhou stranu, díky svému vysokému pracovnímu vyčerpání, nestihli vštípit mnohdy svým dětem tradiční hodnoty a vzorce chování, které pak po dětech často vyžadují. Snaží se v dětech probudit pokoru, poslušnost, udržování rodinné sounáležitosti, uctívání rodinných předků a dodržování dalších vietnamských tradic. Děti však bývají v těsném kontaktu s českou společností (s chůvou, kamarády, učiteli apod.). Úsilí rodičů často nechápu, je jim cizí, tradiční vietnamské chování jim v českém prostředí nepřijde efektivní a není pro ně využitelné. Ke kultuře rodičů již nemají vztah a jsou blíže kultuře české.

Přirozeně tak v rodinách vzniká rozpor a boj o identitu dítěte. Uvnitř dítěte samotného se rozvíjí pocit dvojakosti, a to jak k rodičům a příkazované vietnamské kultuře, tak k zakazované kultuře české. Vzhledem k charakteru vietnamských rodinných vztahů může tento konflikt trvat až do ukončení vysokoškolského studia, kdy jsou pro dítě rodiče stále významným životním rádcem. V praxi se tak u vietnamských dětí projevuje kulturní dualismus. Velice dobře se dokáží pohybovat ve společnosti české, jakmile přijdou domů, jejich chování se otočí ve směru kulturních vzorců východu, a začnou se chovat zcela jinak. Z toho mohou pramenit velké problémy třeba v případě, že dítě naváže silný a závaznější vztah s Čechem, Češkou, s českým zaměstnavatelem apod. Způsob života, jenž je ve Vietnamu samozřejmostí, považuje česká společnost přinejmenším za neobvyklý. Totéž naopak platí i o pohledu vietnamské společnosti na český způsob života. Je pravděpodobné, že v dospělosti budou vietnamské děti významně těžit ze znalosti dvou kultur.

Špatná integrace mladých Vietnamců patří mezi hlavní důvody, proč se stávají nejohroženější skupinou. Stále se nedaří mladým Vietnamcům úplně se začlenit mezi své vrstevníky z řad majoritní společnosti. Mezi mladými Čechy a mladými Vietnamci je silná rivalita, která může nepříjemné chování podporovat.

Důvodem této rivality může být i fakt, že vietnamští studenti dosahují vesměs vynikajících studijních výsledků. „*Studenti vietnamské národnosti jsou výrazně zastoupeni mezi cizinci studujícími na českých středních a vysokých školách. To ale není vše. Vietnamští žáci a studenti patří zároveň k nejpilnějším a dosahují vynikajících výsledků. Vietnamští studenti obsazují přední příčky matematických olympiád a dosahují úspěšných výsledků v přijímacích zkouškách na vysoké školy. Čím to je způsobeno? Jsou snad Vietnamci nadáni vyšší inteligencí než příslušníci jiných etnik? Nikoliv - příčina spočívá ve specifichostech kultury Vietnamců. Vzdělání pro ně představuje vysokou životní hodnotu, a proto vietnamští rodiče vedou děti od raného věku k tomu, aby se dobře učily, aby měly respekt před učiteli, aby dosáhly co možná nejlepšího vzdělání a tím si zajistily v dospělém životě co nejlepší postavení*“.⁴² V tomhle kontextu se jako zajímavost jeví případ gymnázia v Chebu, kde přijímacími zkouškami prošla plná třetina vietnamských dětí, kdežto velká část českých dětí měla horší výsledky, a tudíž byla jejich žádost o studium zamítnuta. Vedení školy muselo čelit protestům rodičů českých dětí, které nemohly být přijaty. Rodiče argumentovali tím, že na české škole by měli české děti mít přednost. Vedení školy nátlaku českých rodičů neustoupilo.

Základní normou pro vzdělávání cizinců je zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“). Školský zákon zajišťuje všem dětem rovný

⁴² Průcha, Jan. *Multikulturní výchova - Příručka (nejen) pro učitele*. 2. vyd. Praha: Triton, 2011, s. 76-77

přístup k vzdělávání a je zaručen všem dětem bez ohledu na to, z které země pocházejí a zda na území České republiky pobývají oprávněně nebo neoprávněně.

Existují důvody, které jsou mnohem závažnější, kdy mladí Vietnamci berou páčání kriminální činnosti jako povinnost. Jsou donuceni k páčání trestné činnosti rodiči anebo rodinnými příslušníky. Je na ně vyvíjen velký tlak a jsou donuceni pomáhat v páčání trestné činnosti.

Vietnamská kultura, myšlení chápe jednotlivce jako součást celku, rodiny, které se musí podřídit. „*V asijských kulturách má velkou hodnotu vazba jednotlivce na rodinu*“.⁴³

Mladí Vietnamci často slýchají názor a to i od svých rodičů, že páčání trestné činnosti je nutné k vybudování slušného života, ale na druhou stranu je jen krok k tomu, aby začali páchat závažnější trestnou činnost.

„*Etnické menšiny mají jiné kulturní zvyklosti než většina, jiná náboženství, jiné hodnotové preference, jiný životní styl. Žijí skoro všude odděleny od většinové společnosti bariérami horšího společenského postavení. Příslušníci menšiny mají pravidelně nižší vzdělání, nižší příjmy, horší bydlení, jsou častěji nezaměstnaní a v neposlední řadě mají vyšší kriminalitu*“.⁴⁴

Mezi nejčastější trestnou činnost mladých Vietnamců patří distribuce omamných a psychotropních látek. Jak jsem se již zmiňoval, ve vietnamské komunitě se rozrůstají pěstírny marihuany a právě mladí Vietnamci jsou ti, kteří distribuují tuto drogu dále mezi další konzumenty. Další trestnou činností, které se mladí Vietnamci dopouští je, že pomáhají ve výrobnách falešného značkového zboží. Podílejí se na dopravě tohoto zboží na tržnice anebo prodávají toto zboží koncovým zákazníkům.

⁴³ Matoušek, Oldřich. Pazlarová, Hana. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, s. 97-98

⁴⁴ Matoušek, Oldřich. Matoušková, Andrea. *Mládež a delikvence*. 3. vyd. Praha: Portál, 2011, s. 132

Aspekty, které mladé Vietnamce vedou k páchání trestné činnosti, jsou většinou způsobené podmínkami, ve kterých vyrůstají. Touha po změně, touha po samostatnosti je vede k dilematu mezi podřízeností rodině anebo k rozvíjení své individuality. Tento vnitřní spor může vést až k úniku na šikmou plochu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Praktická část mé diplomové práce bude složena z kvalitativní metody, jež má zodpovědět na otázky týkající se životní úrovně, spokojenosti ze svoji životní úrovní a v neposlední řadě s tím, zda se setkali či setkávají s kriminalitou páchanou vietnamskou komunitou. Odpovědi, které výše zmiňovaný výzkum poskytne, ve své komplexnosti odpoví i na nejdůležitější otázku. Na otázku motivace. Motivace, která vede Vietnamce k páchání trestné činnosti.

Kvalitativní metodu jsem zvolil proto, že poskytne přesnější a komplexnější informace o daném problému. Respondent poskytne nejen verbální odpověď, ale také hlavně neverbální, která mnohdy o respondentovi a jeho myšlení prozradí víc.

5.1 Metody a cíle výzkumu

Jako metodu svého výzkumu jsem zvolil polostrukturovaný rozhovor. Polostrukturovaný rozhovor je předem připravení určitý soubor otázek, které musí být položeny, ale pořadí těchto otázek se může měnit. Tazatel podle potřeby může dle znalostí respondenta trochu změnit otázky a je možné taky položit i některé doplňující otázky.

Cílem výzkumu je zjistit, životní úroveň, které dosahuje vietnamská komunita, která v Česku žije a jaké motivy vedou Vietnamce k páchání trestné činnosti. Cílem výzkumu je také zjištění názoru českých občanů na problematiku vietnamské kriminality.

5.2 Výběr respondentů

Pracuji u Celní správy České republiky již sedm roků a za tuto dobu jsem měl možnost setkat se a hovořit s Vietnamci různých věkových skupin. Jsou to Vietnamci, kteří zde žijí teprve krátkou dobu, ale patří sem i Vietnamci, kteří zde žili

již před rokem 1989. Výzkumný vzorek bude 6 členů vietnamské komunity pracující na tržnici Olomoucká 65, Brno.

Pro objektivní výzkum jsem se rozhodl, aby se k dané problematice vyjádřila i šestice občanů české národnosti.

Příslušníci vietnamské komunity:

Muž: 32 let- prodejce ve stánku na tržnici Olomoucká 65, Brno

Muž: 20 let- pomocník v kontejnerovém skladu na tržnici Olomoucká 65, Brno

Muž: 53 let- zaměstnanec vedení tržnice Olomoucká 65, Brno

Žena: 28 let- prodejce ve stánku na tržnici Olomoucká 65, Brno

Žena: 19 let- prodejce ve stánku na tržnici Olomoucká 65, Brno

Žena: 49 let- prodejce ve stánku na tržnici Olomoucká 65, Brno

Občané české národnosti:

Muž: 32 let- zaměstnanec dopravní firmy

Muž: 35 let- zaměstnanec Dopravního podniku města Brna

Muž: 45 let- zaměstnanec realitní kanceláře

Žena: 31 let- zaměstnanec čerpací stanice

Žena: 66 let- důchodce

Žena: 27 let- zaměstnanec spediční firmy

5.3 Vlastní výzkum - polostrukturovaný rozhovor

Jako metodu svého výzkumu jsem zvolil polostrukturovaný rozhovor. Polostrukturovaný rozhovor je předem připravení určitý soubor otázek, které musí být položeny, ale pořadí těchto otázek se může měnit. Tazatel podle potřeby může dle znalostí respondenta trochu změnit otázky a je možné taky položit i některé doplňující otázky.

V rámci výzkumu jsem dal prostor svým respondentům k samostatnému vyjádření k dané otázce.

Rozhovory s respondenty byly vedeny tak, že otázky, které jsem pokládal, si respondenti mohli v klidu promyslet a na odpověď měli dostatek času. Každý respondent měl dostatek času na odpovědi a přibližně, každý rozhovor trval asi 30 minut.

Mezi klíčové pojmy v rozhovoru patří:

- život v České republice
- spokojenost ze svojí životní úrovní
- trestná činnost
- integrace

Všichni respondenti byli upozorněni, že v této diplomové práci nebudu zveřejňovat jejich osobní údaje, vyjma věku, vzdělání a jejich pracovní náplně.

Okruhy otázek pro respondenty vietnamské komunity:

1. Jak dlouho žijete v České republice?
2. Jaké je vaše zaměstnání v České republice?
3. Jste spokojen/á ze svými platovými podmínkami?
4. Jaké jsou Vaše bytové podmínky?
5. Máte mezi Čechy nějaké přátele či kamarády?
6. Co si myslíte o trestné činnosti, která je páchána příslušníky vietnamské komunity?
7. Byl jste svědkem páchání trestné činnosti Vietnamci?
8. Znáte ve svém okolí Vietnamce, které páchají trestnou činnost? A pokud ano, tak jakých trestných činů se dopouští?
9. Jaký motiv vede Vietnamce k tomu, že se dopouští trestné činnosti?
10. Jste spokojen/á se životem v České republice anebo Vám něco vadí na životě v této zemi?

Okruhy otázek pro respondenty české národnosti:

1. Kdy jste si poprvé všimli příslušníků vietnamské komunity v České republice?
2. Myslíte, že se Vietnamci plně integrovali do české společnosti?
3. Znáte osobně nějakého příslušníka Vietnamské národnosti?
4. Jaký máte názor na vietnamskou komunitu?
5. Tvrdí se, že Vietnamci jsou uzavření? Souhlasíte s tímto názorem?
6. Postřehl/a jste někdy v mediích nějaký článek či reportáž, která by se zmiňovala o Vietnamcích či vietnamské komunitě? Pokud ano, tak o čem tato reportáž či článek pojednával?
7. Jaký máte názor na vietnamskou kriminalitu?
8. Máte Vy, či některý Váš blízký, zkušenost s vietnamskou kriminalitou? Pokud ano, tak o jaký typ kriminality se jednalo?
9. Ohrožuje kriminalita páchaná Vietnamci naši společnost nebo se jedná jen o nezanedbatelné procento v celkovém počtu spáchaných trestných činů?
10. Co si myslíte o motivech, které vedou Vietnamce k páchání trestné činnosti?

Rozhovory s respondenty vietnamské národnosti

Zde se zabývám přepisem otázek a odpovědí, které jsem během rozhovoru získal. Vietnamci mluvili češtinou, které byla dostatečně srozumitelná, ale pro potřeby diplomové práce byly odpovědi přeepsané do spisovné češtiny. Veškeré korekce byly s respondenty konzultovány.

Respondent č. 1 - muž, 32 let, středoškolské vzdělání, prodejce u stánku na tržnici Olomoucká 65, Brno

1. Jak dlouho žijete v České republice?

Do České republiky jsem přijel v roce 1999. Měl jsem zde rodinu. Bydlel zde bratranec.

2. Jaké je vaše zaměstnání v České republice?

Pracuji na stánku s textilem na tržnici Olomoucká 65, Brno. Prodávám ponožky.

3. Jste spokojen/á se svými platovými podmínkami?

To co vydělám, tak mě stačí na to, abych zaplatil podnájem a málo peněz poslal do Vietnamu rodičům.

4. Jaké jsou Vaše bytové podmínky?

Mám v pronájmu byt 3+1 a bydlím tam společně s dalšími čtyřmi Vietnamci. Za byt platíme 15000 Kč. Takže jeden zaplatí 3000 Kč, to je dobrý.

5. Máte mezi Čechy nějaké přátele či kamarády?

Ne. Většinu času jsem na tržnici na Olomoucké. Nemám čas na to, abych se kamarádil s Čechy.

6. Co si myslíte o trestné činnosti, která je páchaná příslušníky vietnamské komunity?

Vím, že jsou Vietnamci, kteří nedělají dobré věci, ale mě to nezajímá. Já pracuji na tržnici a starám se jen o to, abych vydělal peníze na podnájem a něco vydělal pro sebe.

7. Byl jste svědkem páchaní trestné činnosti Vietnamci?

Vím, že se to děje, ale nikdy jsem nic neviděl.

8. Znáte ve svém okolí Vietnamce, kteří páchají trestnou činnost? A pokud ano, tak jakých trestných činů se dopouští?

Vidím často na tržnici celníky a ti tam nechodí jen tak, takže se na tržnici něco děje, ale já nic neviděl. Nikoho takového neznám.

9. Jaký motiv vede Vietnamce k tomu, že se dopouští trestné činnosti?

Nevím. Asi peníze. Každý si chce vydělat hodně peněz.

10. Jste spokojen/á se životem v České republice anebo Vám něco vadí na životě v této zemi?

Mě se tady líbí. Vydělám si zde víc peněz než ve Vietnamu. Někdy mám pocit, že nás Češi berou jako něco špatného, něco nedobrého.

Respondent č. 2 - muž, 20 let, základní vzdělání, pomocník v kontejnerovém skladu na tržnici Olomoucká 65, Brno

1. Jak dlouho žijete v České republice?

Do České republiky jsem přijel v roce 2010. Přijel jsem za sestrou.

2. Jaké je vaše zaměstnání v České republice?

Pomáhám ve skladu. Hodně těžká práce.

3. Jste spokojen/á se svými platovými podmínkami?

Chtěl bych mít víc peněz. To co mám tady tak mě stačí jen na podnájem a na jídlo.

4. Jaké jsou Vaše bytové podmínky?

Bydlím s dvěma rodinami v rodinném domě. Celkem nás tam je osm. Mě to nevadí. Stejně většinu času jsem na tržnici. Hlavně, že se mám kde vyspat.

5. Máte mezi Čechy nějaké přátele či kamarády?

Ne. Vůbec.

6. Co si myslíte o trestné činnosti, která je páchaná příslušníky vietnamské komunity?

Občas vidím, že celníci někoho chytanou jak prodává Nike nebo Adidas. Já se starám sám o sebe.

7. Byl jste svědkem páchaní trestné činnosti Vietnamci?

Já nic neviděl.

8. Znáte ve svém okolí Vietnamce, kteří páchají trestnou činnost? A pokud ano, tak jakých trestných činů se dopouští?

Nikoho takového neznám. Vím, že na tržnici někdo prodává falešné zboží, ale mě to nezajímá.

9. Jaký motiv vede Vietnamce k tomu, že se dopouští trestné činnosti?

Nevím. Musíte se zeptat jich. Chtějí se mít asi dobře.

10. Jste spokojen/á se životem v České republice anebo Vám něco vadí na životě v této zemi?

Mně se tady líbí. Vydělám si peníze.

Respondent č. 3 - muž, 53 let, středoškolské vzdělání, zaměstnanec vedení tržnice Olomoucká 65, Brno

1. Jak dlouho žijete v České republice?

Do České republiky jsem přijel v roce 1985. Pracoval jsem ve Zbrojovce Brno. Po revoluci jsem začal podnikat. Za manželku jsem si vzal Češku a máme dceru. Dcera zde studuje vysokou školu.

2. Jaké je vaše zaměstnání v České republice?

Pracuji ve vedení firmy, která se stará o chod této tržnice.

3. Jste spokojen/á se svými platovými podmínkami?

Mohlo by to být lepší, ale nestěžuji si. Stačí mně to.

4. Jaké jsou Vaše bytové podmínky?

Mám vlastní byt 3+1 na sídlišti v Brně. Bydlím tam s manželkou a dcerou.

5. Máte mezi Čechy nějaké přátele či kamarády?

Ano. Znáám spoustu Čechů a s některými se vídám celkem často. Žiju tady už dlouho, takže jsem si mezi Čechy udělal kamarády.

6. Co si myslíte o trestné činnosti, která je páchaná příslušníky vietnamské komunity?

Vím, že to existuje. Tak jak se najdou kriminálníci mezi Čechy, tak jsou i kriminálníci mezi Vietnamci. Není to dobře, ale s tím já nic neudělám.

7. Byl jste svědkem páchaní trestné činnosti Vietnamci?

Vím, že to je i na naší tržnici, snažíme se tomu zabránit, ale sám víte, že to je těžké. Já osobně jsem nikdy neviděl nikoho, kdo by se dopouštěl trestného činu. Vždy o tom jen slyším.

8. Znáte ve svém okolí Vietnamce, kteří páchají trestnou činnost? A pokud ano, tak jakých trestných činů se dopouští?

Ano, znám, ale nechci o tom ze strachu mluvit. Mám rodinu a bojím se o ni.

9. Jaký motiv vede Vietnamce k tomu, že se dopouští trestné činnosti?

Peníze. Mít auta, domy a hodně peněz.

10. Jste spokojen/á se životem v České republice anebo Vám něco vadí na životě v této zemi?

Ano velmi. Mám tady rodinu a nic mně nechybí. Jednou za rok jedu do Vietnamu a pak se těším zpět domů. Jsem tady spokojen.

Respondent č. 4 - žena, 28 let, středoškolské vzdělání, prodejce u stánku na tržnici Olomoucká 65, Brno

1. Jak dlouho žijete v České republice?

Do České republiky jsem přijela, když mě bylo 20 roků. Takže v roce 2004. Měla jsem tu bratra, tak jsem za ním přijela.

2. Jaké je vaše zaměstnání v České republice?

Pracuji na stánku. Prodávám oblečení. Ponožky, spodní prádlo a tak.

3. Jste spokojen/á se svými platovými podmínkami?

Je to celkem dobrý. Zaplatím za bydlení a ještě něco našetřím.

4. Jaké jsou Vaše bytové podmínky?

Bydlím u bratra a jeho rodiny. Má byt 3+1 a já tam mám jeden pokoj. Pomáhám bratrovi se starat i o jeho děti.

5. Máte mezi Čechy nějaké přátele či kamarády?

Ne.

6. Co si myslíte o trestné činnosti, která je páchaná příslušníky vietnamské komunity?

Nezajímá mě to.

7. Byla jste svědkem páchaní trestné činnosti Vietnamci?

Nic jsem neviděla.

8. Znáte ve svém okolí Vietnamce, kteří páchají trestnou činnost? A pokud ano, tak jakých trestných činů se dopouští?

Ne. Neznám.

9. Jaký motiv vede Vietnamce k tomu, že se dopouští trestné činnosti?

Neznám lidi co to dělají, tak ani nevím proč.

10. Jste spokojen/á se životem v České republice anebo Vám něco vadí na životě v této zemi?

Ano. Mně se tady líbí. Chtěla bych tu zůstat a mít tu rodinu.

Respondent č. 5 - žena, 19 let, středoškolské vzdělání, prodejce u stánku na tržnici Olomoucká 65, Brno

1. Jak dlouho žijete v České republice?

Přijela jsem do Česka s mamkou, když mě bylo 10 roků. Taťka už tu byl.

2. Jaké je vaše zaměstnání v České republice?

Pracuji na stánku společně s rodiči.

3. Jste spokojen/á se svými platovými podmínkami?

Pracuji u rodičů, pomáhám jim a nějaké peníze taky dostanu.

4. Jaké jsou Vaše bytové podmínky?

Naši mají byt na sídlišti v Brně. Bydlím u nich.

5. Máte mezi Čechy nějaké přátele či kamarády?

Ano. Mám pár kamarádek ze sídliště.

6. Co si myslíte o trestné činnosti, která je páchaná příslušníky vietnamské komunity?

Vím, že se to děje. Je to špatné.

7. Byl jste svědkem páchaní trestné činnosti Vietnamci?

Ne. Nikdy jsem nebyla svědkem ničeho špatného.

8. Znáte ve svém okolí Vietnamce, kteří páchají trestnou činnost? A pokud ano, tak jakých trestných činů se dopouští?

Ne. Neznám.

9. Jaký motiv vede Vietnamce k tomu, že se dopouští trestné činnosti?

Chtějí se mít dobře a vydělat hodně peněz.

10. Jste spokojen/á se životem v České republice anebo Vám něco vadí na životě v této zemi?

Ano. Moc.

Respondent č. 6 - žena, 49 let, středoškolské vzdělání, prodejce u stánku na tržnici Olomoucká 65, Brno

1. Jak dlouho žijete v České republice?

Jsem tu už od roku 1983. Pracovala jsem v Krasu Brno jako švadlena. Po revoluci jsem začala s manželem podnikat.

2. Jaké je vaše zaměstnání v České republice?

Mám živnostenský list a s manželem prodáváme tady na tržnici textil.

3. Jste spokojen/á se svými platovými podmínkami?

Někdy to je dobrý, někdy zase ne. Musíme to nějak zvládnout.

4. Jaké jsou Vaše bytové podmínky?

Máme třípokojový byt na sídlišti, kousek od tržnice. Stačí nám to. Oba synové mají svůj pokoj.

5. Máte mezi Čechy nějaké přátele či kamarády?

Ano. Jsem tu u dlouho, takže pár Čechů znám, ale nějak často se nestýkáme.

6. Co si myslíte o trestné činnosti, která je páchaná příslušníky vietnamské komunity?

Není to dobré. Jsou to lidi, co chtějí rychle zbohatnout. Je to velké riziko, když dělají špatné věci.

7. Byl jste svědkem páchaní trestné činnosti Vietnamci?

Já osobně jsem nic neviděla.

8. Znáte ve svém okolí Vietnamce, kteří páchají trestnou činnost? A pokud ano, tak jakých trestných činů se dopouští?

Ano znám. Jsem na tržnici pořád a vidím, kdo co dělá a kdo co prodává. Mám strach, a proto už nechci o tom mluvit. Vy sám dobře znáte tyto lidi.

9. Jaký motiv vede Vietnamce k tomu, že se dopouští trestné činnosti?

Rychlé zbohatnutí.

10. Jste spokojen/á se životem v České republice anebo Vám něco vadí na životě v této zemi?

Ano. Už bych neměnila. Mám tady rodinu, byt, synům se zde líbí, studují zde školy. Nemám důvod se vracet. Jednou za rok jedeme s manželem do Vietnamu za příbuznými, ale synové s námi už nechtějí jezdit. Vietnam je moje rodná zem, ale žiju tady.

Rozhovory s příslušníky české národnosti

Odpovědi dotazovaných respondentů jsem zaznamenal v přesném znění. U dvou respondentů byla provedena korekce s důvodu převedení do spisovné češtiny.

Respondent č. 1 - muž, 32 let, středoškolské vzdělání, zaměstnanec dopravní firmy

1. Kdy jste si poprvé všimly příslušníků vietnamské komunity v České republice?
Bylo to po revoluci, když v Brně začali první burzy. Jedna byla u fotbalového stadionu za Lužánkami a druhá burza byla u Velodromu v Pisárkách. Tam jsem si jich všiml poprvé.

2. Myslíte, že se Vietnamci plně integrovali do české společnosti?
Jestli se přizpůsobily? Myslím, že ne. Žijí v tom svém světě a využívají toho, co jim naše společnost nabídne. Berou přídatky na děti, ale odvádět daně se jim moc nechce. A věčně se vymlouvají na to, že nerozumí česky. To mě opravdu štve. Oni se nechtějí přizpůsobit.

3. Znáte osobně nějakého příslušníka Vietnamské národnosti?
Ne. Kousek od domu máme večerku, kterou má Vietnamec, ale osobně žádného neznám.

4. Jaký máte názor na vietnamskou komunitu?

Názor? To je těžké. Já je ani neznám. Jsou pořád takový odtažití. S nikým se nebaví.

5. Tvrdí se, že Vietnamci jsou uzavření. Souhlasíte s tímto názorem?

Určitě s tím souhlasím. Proč tomu tak je nevím, ale fakt jen ten, že oni se moc nedruží, starají se sami o sebe a možná sami se nechtějí družít.

6. Postřehl/a jste někdy v médiích nějaký článek či reportáž, která by se zmiňovala o Vietnamcích či vietnamské komunitě? Pokud ano, tak o čem tato reportáž či článek pojednával?

Určitě. Jako snad každý, kdo trochu sleduje televizi. Mnohokrát jsem viděl reportáž o tom jak celníci nebo policisté zabavují pančovaný alkohol nebo padělané zboží. Neviděl jsem nikdy žádnou kladnou reportáž.

7. Jaký máte názor na vietnamskou kriminalitu?

Není to správné, ale na druhou stranu jak moc mě ohrozí to, že padělají nějaký textil? Mně je v podstatě jedno jestli je to padělek nebo originál. Jiná věc je, že neodvádí daně. To se mi nelíbí a jsem pro, aby byly tvrději postihováni.

8. Máte Vy, či některý Váš blízký, zkušenost s vietnamskou kriminalitou? Pokud ano, tak o jaký typ se jednalo?

Já daně odvádím, a oni ne! Takže se to týká i mě. Proč já, když nezaplátím daně mě budou postihovat a oni nezaplátí a nic se jim nestane. Tohle se mě nelíbí. Ano byl jsem párkrát na tržnici a koupil si nějaký triko Adidas a Lacoste. Takže zkušenost mám.

9. Ohrožuje kriminalita páchaná Vietnamci naši společnost nebo se jedná jen o nezanedbatelné procento v celkovém počtu spáchaných trestných činů?

Na to jsem již odpověděl. Padělky zase tolik neohrozí, ale neplacení daní naší společnost ohrožuje.

10. Co si myslíte o motivech, které vedou k páchání trestné činnosti?

Je to stejné všude a je jedno, zda to je Čech nebo Vietnamec. Myslím, že hlavní motiv jsou peníze.

Respondent č. 2 - muž, 35 let, středoškolské vzdělání, zaměstnanec Dopravního podniku města Brna

1. Kdy jste si poprvé všimly příslušníků vietnamské komunity v České republice?
Někdy v 90. letech jsem si jich všiml, jak u hlavního nádraží v Brně měli stánky.
2. Myslíte, že se Vietnamci plně integrovali do české společnosti?
Ne. Myslím, že ne a bude jim to dlouho trvat. Nenaučili se česky a nemají ani zájem.
3. Znáte osobně nějakého příslušníka Vietnamské národnosti?
Ne.
4. Jaký máte názor na vietnamskou komunitu?
Nejsou nijak nápadní, neupozorňují na sebe. Žijí si uzavřeni ve svém světě.
5. Tvrdí se, že Vietnamci jsou uzavřeni. Souhlasíte s tímto názorem?
Jak jsem již řekl. Jsou uzavřeni a nikoho si k sobě nepustí. Proč tomu tak je, nevím. Snad proto, že jsou soběstační a vystačí si sami.
6. Postřehl/a jste někdy v médiích nějaký článek či reportáž, která by se zmiňovala o Vietnamcích či vietnamské komunitě? Pokud ano, tak o čem tato reportáž či článek pojednával?
Velmi často čtu v novinách, že celníci zabavili Vietnamcům padělané zboží. Ted' jak byla ta metanolová kauza, tak jsem četl, že i do obchodování s těmito lihovinami byli Vietnamci zapojeni.
7. Jaký máte názor na vietnamskou kriminalitu?
Žádné páchaní trestné činnosti není správné a je jedno zda se jí dopouští Čech, Slovák, Maďar nebo Vietnamec.
8. Máte Vy, či některý Váš blízký, zkušenost s vietnamskou kriminalitou? Pokud ano, tak o jaký typ se jednalo?
Byl jsem několikrát na tržnici a koupil jsem si tam nějaké tepláky Nike.

9. Ohrožuje kriminalita páchaná Vietnamci naši společnost nebo se jedná jen o nezanedbatelné procento v celkovém počtu spáchaných trestných činů?

Už jsem říkal, že každá kriminalita je špatná a každá ohrožuje. Je jedno zda někdo dopustí vloupání anebo někdo padělá nějaký textil. Jednou je to trestný čin a musí ten člověk být potrestán.

10. Co si myslíte o motivech, které vedou Vietnamce k páchání trestné činnosti?

Napadá mě více motivů. Jedním motivem může být východisko s nějaké špatné životní situace, dalším motivem může být rychlé získání větších finančních prostředků.

Respondent č. 3 - muž, 45 let, středoškolské vzdělání, zaměstnanec realitní kanceláře

1. Kdy jste si poprvé všimli příslušníků vietnamské komunity v České republice?

To si opravdu nevzpomínám. Je to už dávno.

2. Myslíte, že se Vietnamci plně integrovali do české společnosti?

Můj názor je ten, že Vietnamci, kteří se zde narodili se plně integrovali do české společnosti. Chodí zde do škol, přebrali naše zvyky a jsou více Češi než Vietnamci. U Vietnamců, kteří sem přicestovali je situace obtížnější. Nechtějí se přizpůsobit a chtějí zde jen vydělat peníze.

3. Znáte osobně nějakého příslušníka Vietnamské národnosti?

Ne. Neznám.

4. Jaký máte názor na vietnamskou komunitu?

Je to těžké. Neznám žádného Vietnamce osobně. Myslím si, že vietnamská komunita je velmi uzavřená a nikoho moc k sobě nepouští. Je to možná dáno jejich mentalitou.

5. Tvrdí se, že Vietnamci jsou uzavření. Souhlasíte s tímto názorem?

Naprosto s tím souhlasím.

6. Postřehl/a jste někdy v médiích nějaký článek či reportáž, která by se zmiňovala o Vietnamcích či vietnamské komunitě? Pokud ano, tak o čem tato reportáž či článek pojednával?

Ano. Čas od času zachytím nějakou zmínku o tom, že celníci něco vietnamským obchodníkům zabavili. Ta zmínka v médiích je v drtivé většině případů věnována vietnamské kriminalitě.

7. Jaký máte názor na vietnamskou kriminalitu?

Samozřejmě je to špatně, jako kterákoliv jiná kriminalita. Nerozlišuji, zda je česká, ukrajinská či vietnamská. Prostě je, a to je špatně.

8. Máte Vy, či některý Váš blízký, zkušenost s vietnamskou kriminalitou? Pokud ano, tak o jaký typ se jednalo?

Nikdy jsem se neseťkal s vietnamskou kriminalitou.

9. Ohrožuje kriminalita páchaná Vietnamci naši společnost nebo se jedná jen o nezanedbatelné procento v celkovém počtu spáchaných trestných činů?

Samozřejmě. Každá kriminalita je ohrožení společnosti.

10. Co si myslíte o motivech, které vedou Vietnamce k páchání trestné činnosti?

Jsou různorodé. Asi bude záležet na člověku, který se dopouští té dané trestné činnosti a taky bude záležet na typu trestné činnosti.

Respondent č. 4 - žena, 31 let, středoškolské vzdělání, zaměstnanec čerpací stanice

1. Kdy jste si poprvé všimli příslušníků vietnamské komunity v České republice?

Bylo mě asi 10 roků. Viděla jsem je poprvé na „Malé Americe“ v Brně poblíž hlavního nádraží.

2. Myslíte, že se Vietnamci plně integrovali do české společnosti?

Někteří ano, zvláště ty, kteří se zde narodili.

3. Znáte osobně nějakého příslušníka Vietnamské národnosti?

Ano. Jmenuje je Honza Le Hong a byl spolužákem mého synovce.

4. Jaký máte názor na vietnamskou komunitu?

Nevím. Nikdy jsem se o ně nezajímala.

5. Tvrdí se, že Vietnamci jsou uzavření. Souhlasíte s tímto názorem?

Ano, souhlasím s tímto názorem.

6. Postřehl/a jste někdy v médiích nějaký článek či reportáž, která by se zmiňovala o Vietnamcích či vietnamské komunitě? Pokud ano, tak o čem tato reportáž či článek pojednával?

Většinou se v médiích objevuje zmínka o tom, že Vietnamci se něčeho dopustily. Jako, že prodávaly nealkoholovaný alkohol, padělané zboží atd.

7. Jaký máte názor na vietnamskou kriminalitu?

Je to stejné jako u Čechů, akorát média na kriminalitu Vietnamců více upozorňují.

8. Máte Vy, či některý Váš blízký, zkušenost s vietnamskou kriminalitou? Pokud ano, tak o jaký typ se jednalo?

Ne. Žádnou zkušenost nemám.

9. Ohrožuje kriminalita páchaná Vietnamci naši společnost nebo se jedná jen o nezanedbatelné procento v celkovém počtu spáchaných trestných činů?

Ohrožuje naši společnost. Každá kriminalita ohrožuje.

10. Co si myslíte o motivech, které vedou Vietnamce k páchání trestné činnosti?

Těch motivů může být více. Záleží ovšem na typu trestné činnosti.

Respondent č. 5 - žena, 66 let, středoškolské vzdělání, důchodce

1. Kdy jste si poprvé všimli příslušníků vietnamské komunity v České republice?

Už dávno za dob tuhého komunismu jsem zaregistrovala první Vietnamce v Brně.

2. Myslíte, že se Vietnamci plně integrovali do české společnosti?

Částečně. Ty co jsou zde dlouho, tak paradoxně ne, ale děti zde narozené si myslím, že do české společnosti zapadli.

3. Znáte osobně nějakého příslušníka Vietnamské národnosti?

Ne. Osobně ne.

4. Jaký máte názor na vietnamskou komunitu?

Nevyčnívají, není je nikde moc vidět. Mám dojem, že jsou dost uzavření a to jim škodí.

5. Tvrdí se, že Vietnamci jsou uzavření. Souhlasíte s tímto názorem?

Ano. Naprosto.

6. Postřehl/a jste někdy v médiích nějaký článek či reportáž, která by se zmiňovala o Vietnamcích či vietnamské komunitě? Pokud ano, tak o čem tato reportáž či článek pojednával?

Jako snad každý. Vždy to je stejné. Celníci zabavili zboží nebo policisté objevili pěstírnu marihuany.

7. Jaký máte názor na vietnamskou kriminalitu?

Stejná jako každá jiná. Nevím, co víc na to říct.

8. Máte Vy, či některý Váš blízký, zkušenost s vietnamskou kriminalitou? Pokud ano, tak o jaký typ se jednalo?

Ne. Nikdy jsem od nich nekupovala nějaké padělky nebo špatný alkohol. Aspoň o tom nevím.

9. Ohrožuje kriminalita páchaná Vietnamci naši společnost nebo se jedná jen o nezanedbatelné procento v celkovém počtu spáchaných trestných činů?

Já si myslím, že ohrožuje. Jinak bude ohrožovat prodávání padělků a jinak prodávání drog.

10. Co si myslíte o motivech, které vedou Vietnamce k páchání trestné činnosti?

Myslím, že to je vidina rychlého zbohatnutí.

Respondent č. 6 - žena, 27 let, středoškolské vzdělání, zaměstnanec spediční firmy

1. Kdy jste si poprvé všimli příslušníků vietnamské komunity v České republice?

Já pocházím z malého města a už dříve jich tam bylo hodně. Bylo to asi v mých 10 letech, když jsem je zaregistrovala.

2. Myslíte, že se Vietnamci plně integrovali do české společnosti?

Děti co se zde narodili, tak ti s tím problémem nemají, ale ti starší těm to jde hůř.

3. Znáte osobně nějakého příslušníka Vietnamské národnosti?

Ne.

4. Jaký máte názor na vietnamskou komunitu?

Jak jsem již řekla, pocházím z malého města a tam žijící Vietnamci berou místním lidem práci v továrnách. Jinak proti nim nic nemám.

5. Tvrdí se, že Vietnamci jsou uzavření. Souhlasíte s tímto názorem?

Já je neznám, tak nemohu tvrdit.

6. Postřehl/a jste někdy v médiích nějaký článek či reportáž, která by se zmiňovala o Vietnamcích či vietnamské komunitě? Pokud ano, tak o čem tato reportáž či článek pojednával?

Četla jsem článek, který pojednával o práci na černo, a v tomto článku byly Vietnamci právě zmiňovány.

7. Jaký máte názor na vietnamskou kriminalitu?

Je to špatně, ale je to taky chyba naší společnosti. Na druhou stranu tam, kde neexistuje poptávka, nemůže být nabídka.

8. Máte Vy, či některý Váš blízký, zkušenost s vietnamskou kriminalitou? Pokud ano, tak o jaký typ se jednalo?

Ne. Nikdy jsem nic nekoupila a do jejich obchodů nechodím.

9. Ohrožuje kriminalita páchaná Vietnamci naši společnost nebo se jedná jen o nezanedbatelné procento v celkovém počtu spáchaných trestných činů?

Ano. Ohrožuje.

10. Co si myslíte o motivech, které vedou Vietnamce k páchání trestné činnosti?

Těch motivů může být více. Od peněz, přes pomstu až po řešení těžké životní situace. Je to individuální.

5.4 Analýza a prezentace výsledků výzkumu

Rozhovory provedené v rámci výzkumu byly analyzovány za pomoci jejich kódování.

*„Kódování představuje operace, pomocí nichž jsou údaje rozebrány, konceptualizovány a opět složeny novými způsoby. Je to ústřední proces tvorby teorie z údajů“.*⁴⁵

V diplomové práci jsem použil způsob otevřeného kódování.

*„Otevřené kódování je část analýzy, která se zabývá označováním a kategorizací pojmů pomocí pečlivého studia údajů“.*⁴⁶

⁴⁵ Strauss, Anselm. Corbin, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. 1. Vyd. Boskovice: Albert. 1999, s. 39

⁴⁶ Strauss, Anselm. Corbin, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. 1. Vyd. Boskovice: Albert. 1999, s. 43

V rámci rozhovorů, které jsou výše uvedené, jsem se pokusil, rozkódovat rozhovory tak, abych obsah rozhovorů roztřídil do několika kategorií.

Kategorie jsou rozděleny na vietnamskou a českou. V obou kategoriích jsou zpracované výše uvedené rozhovory.

Část s vietnamskými respondenty

Kategorie 1: „Vztah k České republice“

Všichni respondenti shodně uvedli, že se jim v České republice líbí a chtějí tady žít. V průběhu rozhovorů bylo i z neverbální komunikace patrné, že se dotazovaným žije dobře a jsou v České republice spokojeni.

Kategorie 2: „Názor a postoj k vietnamské kriminalitě“

Respondenti se shodli, že neznají ve svém okolí člověka, který by se dopouštěl trestné činnosti. Z rozhovorů také vyplynulo, že respondenti o kriminalitě ví anebo předstírají, že neví a, že je to nezajímá. Během rozhovorů s respondenty na toto téma jsem zaznamenal jasné, odmítavé, neverbální gesta, že nechtějí na toto téma hovořit. Na otázku zda znají ve svém okolí někoho, kdo páchá trestnou činností a zda vědí o jaký typ trestné činnosti se jedná, tak všichni odpověděli negativně.

Kategorie 3: „Motiv, který vede Vietnamce k páčání trestné činnosti“

Úplně jednoznačně se dotazovaní shodli, že hlavním motivem jsou peníze a tím spojené finanční zabezpečení do budoucna.

Část s českými respondenty

Kategorie 1: „Integrace vietnamské komunity do české společnosti a názor na vietnamskou komunitu“.

Dva ze šesti respondentů uvedli, že se vietnamská komunita plně neintegrovala do české společnosti. Zbytek dotazovaných se shodl, že k integraci došlo především u dětí, které se zde již narodili a Vietnamci, kteří do České republiky přišli za prací, tak nemají zájem o začlenění do majoritní společnosti. Otázka názoru na vietnamskou komunitu byla téměř totožná. Všichni respondenti se shodli, že vietnamská komunita je uzavřená. S neverbálních gest během rozhovorů jsem nabyl dojmu, že respondenti neví, nemají jasný názor na vietnamskou komunitu. Dlouho trvalo, než na tuto otázku dokázali odpovědět.

Kategorie 2: „Názor českých občanů na vietnamskou kriminalitu“

Respondenti se shodli, že vietnamská kriminalita je špatná a ohrožuje společnost. Jeden respondent se v názoru na ohrožení společnosti vyjádřil, že prodej padělaného zboží společnost neohrozí, ostatní respondenty na tuto otázku odpověděli souhlasně, že každá kriminalita znamená ohrožení společnosti. Dva ze šesti respondentů měli zkušenosti s vietnamskou kriminalitou, a to v oblasti padělaného zboží. Oba respondenti uvedli, že již v minulosti nakoupili padělané značkové zboží. Zbytek respondentů nemá s vietnamskou kriminalitou zkušenosti a nikdy se s ní neseťkali.

Kategorie 3: „Názor českých občanů na motivy, které vedou Vietnamce k páčání trestné činnosti“

Na otázku motivu byly odpovědi vcelku shodné. Čtyři respondenti se shodli, že jedním z motivů jsou peníze, ale taky respondenti uváděli, že těch motivů může být mnohem více. Respondenti uvedli, že motivem může být pomsta, východisko ze složité sociální situace a také, že záleží na typu trestné činnosti.

Závěrečná kategorie plynoucí z výzkumu

Na základě provedeného výzkumného šetření jsem dospěl k závěru, že motivem, který vede Vietnamce k páčání trestné činnosti jsou peníze. Finanční zabezpečení sebe a své rodiny je pro ně nejdůležitější. Ze své profesní zkušenosti ví, že Vietnamci páchající trestnou činností jsou lidé pohybující se na samém okraji vietnamské komunity. Jsou to lidé, kteří jsou odkázáni na „pomoc“ druhých, a to jen proto, že se např. dostali do dluhové pasti nebo porušují pobytový režim.

Je zcela evidentní, že příslušníkům vietnamské komunity se v České republice líbí a chtějí zde žít, zakládat zde rodiny a vychovávat zde své děti, což se potvrdilo během rozhovorů. Zajímavostí je, že na otázku týkající se vietnamské kriminality jsem zaznamenal jasné, odmítavé, neverbální gesta, že nechtějí na toto téma hovořit. Ze své vlastní zkušenosti vím, že toto téma je pro vietnamskou komunitu tabu. Tabu je to především s toho důvodu, že každý má strach o svůj život a život své rodiny.

Většina českých respondentů se shodla, že vietnamská komunita je uzavřená. Tato uzavřenost může být pro vietnamskou kriminalitu určitou výhodou. Výhodou v tom smyslu, že kriminalita páchaná uvnitř komunity je téměř neodhalitelná.

Výsledky tohoto výzkumu je možné použít pro bezpečnostní sbory jako je např. Policie ČR nebo Celní správa ČR. Právě tyto bezpečnostní sbory přicházejí nejvíce do kontaktu s vietnamskou komunitou a tento výzkum potažmo celá diplomová práce by mohla sloužit k seznámení se s problematikou vietnamské kriminality.

ZÁVĚR

Závěrem bych chtěl říci, že trestná činnost páchaná vietnamskou komunitou existuje a nemůžeme ji přehlížet. Musíme ovšem rozeznávat trestnou činnost, která se děje uvnitř komunity a je komunitě prospěšná. Nezákonný dovoz zboží a obcházení celních a daňových předpisů je uvnitř komunity tolerováno, jelikož komunita má z toho prospěch. Nakoupí levně zboží a pak ho draho prodá.

Vietnamskou komunitou není tolerována trestná činnost týkající se obchodu s drogami. Tato činnost vietnamskou komunitu trápí a lidi, kteří se zabývají prodejem a výrobou drog jsou považováni za odpad.

Z rozhovorů, které jsem s příslušníky vietnamské komunity vedl, jsem jasně viděl strach, když jsem pokládal otázky, které se týkaly kriminality. Jejich odpovědi byly vyhýbavé, odmítavé, dlouho trvalo, než se k tématu vyjádřili. Měli strach a nechtěli toto téma vůbec rozebírat. Můj názor je ten, že strach z násilí je uvnitř vietnamské komunity všudypřítomný a právě s tohoto strachu plyne jejich uzavřenost vůči okolnímu světu.

Ze svých pracovních zkušeností je mě známo, že trestné činnosti se dopouštějí Vietnamci všech věkových kategorií a bez ohledu na to, zda se v České republice narodili nebo zde žijí již delší dobu. Výhodu mají v tom, že jejich trestné činy kryje uzavřenost vietnamské komunity a také jazyková bariéra.

Za pomoci rozhovorů, které jsem vedl s respondenty z řad vietnamské komunity jsem došel k závěru, že motivy, které vedou Vietnamce k páčání trestné činnosti jsou jednoznačné. Motivem jsou peníze. Tento ekonomický aspekt je hlavním motivátorem Vietnamců, aby se dopouštěli trestných činů. Zde musíme rozlišit Vietnamce, kteří u nás žili před rokem 1989 a Vietnamce, kteří přišli do České republiky po roce 1989. Vietnamci žijící u nás před rokem 1989 využili znalosti místního prostředí, právního chaosu, který nastal po roce 1989. Využili ne úplně dokonalého právního řádu a začali podnikat a využívat různých právních klíčků, které jim podnikání usnadnili. Také plně využili svých příbuzenských vazeb na

komunitu v jiných evropských zemích a ta jim připravila půdu pro styky s vietnamským podsvětím v Německu a jiných evropských zemích.

Díky ne zcela fungujícím státním orgánům a také díky nedokonalému právnímu řádu začali vietnamští „podnikatelé“ bohatnout. Zatímco nově příchozí migranti přicházejí s nereálnými informacemi o České republice, které jsou naprosto nepravdivé. Pomocí pracovních a zprostředkovatelských agentur se dostanou do České republiky. Pokud mají štěstí a dostanou zde práci, podmínky na ubytování, mzdy a zacházení jsou často katastrofické. Zároveň tito lidé prožívají velký kulturní šok, prožívají pocity stesku po rodině, přátelích a domově. Jsou rádi, že dostanou práci a mohou si vydělat peníze, které potom posílají do Vietnamu. Pokud se ovšem stane, že je zaměstnavatel vyhodí, aby na jejich místo přijal někoho jiného, ocitají se najednou bez práce, bez finančních prostředků, bez znalostí jazyka, zákonů a bez možnosti návratů do vlasti díky astronomickým dluhům, které vznikly, když se rozhodli přijet do České republiky. Takové typy Vietnamců jsou lákavým artiklem pro své zkušenější krajany, kteří tyto Vietnamce využijí ke kriminální činnosti.

Právě takovéto typy lidí pak celníci a policisté nachází v nelegálních továrnách na cigarety, alkohol nebo pěstírnách marihuany.

Pokud nově příjíždějící Vietnamec zde nemá rodinu a patřičné zázemí, velmi často se ocitá v začarovaném kruhu, ze kterého není téměř úniku. Celní nebo policejní zásah může pro takové lidi znamenat vysvobození a následné vyhoštění.

V otázce integrace vietnamské komunity vidím velký potenciál pro využití sociální pedagogiky. Plné začlenění vietnamské komunity je důležité pro klidné soužití s majoritní společností. Sociální pedagogiku mohu využít při své práci, kdy se denně setkávám s cizinci a jsem nucen řešit s nimi jejich problémy a vést s nimi jednání. Při jednání s cizinci využiji kulturní kompetence. Kulturní kompetence je soubor postojů, způsobů chování a pracovních postupů, které umožňují zvládat práci v situacích, v nichž se dostávají do kontaktu rozdílné kultury.

Sociální pedagogika má dle mého názoru velký potenciál v oblasti práce s menšinami a uplatnění najde ve všech profesích, které jsou spojeny s problematikou začleňováním menšin.

Na závěr bych chtěl říct, že vše záleží na vietnamské komunitě, jak se k problému vietnamské kriminality postaví. Svoji budoucnost si určuje sama a sama bude rozhodovat o roli, kterou bude v české společnosti hrát.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Zákony:

1. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů
2. zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Literatura:

1. Brouček, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003, 478 s. ISBN 80-85010-46-1
2. Brouček, Stanislav. *Hledání důvěry: vietnamské etnikum v prostředí české majoritní společnosti*. In: Uherek, Z. (ed). *Kultura - společnost - tradice II*. Praha: Etnologický ústav AV ČR 2006, ISBN 80-85010-82-8
3. Hlavatá, Lucie. *Dějiny Vietnamu*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidových novin, 2008, 357 s. ISBN 978-80-7106-965-2
4. Matoušek, Oldřich. Matoušková, Andrea. *Mládež a delikvence*. 3. vyd. Praha: Portál, 2011, 344 s., ISBN 978-80-7367-825-8
5. Matoušek, Oldřich. Pazlarová, Hana. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, 184 s., ISBN 978-80-7367-739-8
6. McNab, Chris a Andy Wiest. *Historie vietnamské války*. 1.vyd. Praha:Brána, 2010, 253 s. ISBN 978-80-7243-492-3
7. Müllerová, Petra: *Vietnamské etnikum*. In: Šišková, Taťjana (ed.): *Výchova k toleranci a proti rasismu*. 2. vyd. Praha: Portál 2008, 274 s. ISBN 978-80-7367-182-2

8. Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze*. 1. vyd. Praha: KLP, 2012, 239 s. ISBN 978-80-86791-88-3
9. Nožina, Miroslav. Kraus, Filip. *Kriminální sítě ve vietnamské diaspoře. Případ České republiky*. 1.vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, 124 s. ISBN: 978-80-86506-82-1
10. Průcha, Jan. *Interkulturní psychologie: sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007, 224 s., ISBN 978-80-7367-280-5
11. Průcha, Jan. *Multikulturní výchova - Příručka (nejen) pro učitele*. 2. vyd. Praha: Triton, 2011, 167 s., ISBN 978-80-7387-502-2
12. Strauss, Anselm. Corbin, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. 1. vyd. Boskovice: Albert. 1999, 196 s. ISBN 80-85834-60-X
13. Šišková, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: [my a oni v multikulturní společnosti 21. století]*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, 188 s. ISBN 80-7178-648-9

Internet:

1. <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005040901> dostupné ke dni 18.3.2013
2. http://cizinci.mpsv.cz/files/clanky/107/vietnamska_etnika.pdf dostupné ke dni 18.3.2013
3. <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005011301> dostupné ke dni 18.03.2013